

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ
Кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

ГУМЕНЧУК Ігор Вікторович
ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ
І АНАЛІЗУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

спеціальність: 071 –Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Облік і оподаткування

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ОПДчм-21
І.В.Гуменчук

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Домбровська Н. Р.

ТЕРНОПІЛЬ-2021

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність поняття «інвестиції», та їх характеристика в умовах сучасної економіки

Як зазначав учений І. Бланк, інвестиції – це категорія, яка в основному використовується в економічних системах макrorівня [1, с. 7]. Проте існують розбіжності щодо тлумачення терміну «інвестиції». Це пов'язано з тим, що категорію «інвестиції» дуже часто ототожнюють з капіталом, сутність якого вчені трактують по-різному. Також деякі науковці не впевнені у значенні термінів «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення». Розглянемо ці питання і постараємося уникнути плутанини щодо тлумачення наведених вище термінів.

Термін «інвестиція» походить від латинського слова «investment», що означає «вкласти».

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», «інвестиція» — це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених у предмет підприємницької та іншої діяльності, що отримують прибуток (дохід). Такими цінностями є: кошти, цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери; нерухомість (будівлі, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності); права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших цінностей, знання, необхідні для організації того чи іншого виду виробництва, але оформлені у вигляді незапатентованої технічної документації, навички та виробничий досвід («Ноу-хау»), право користування землею, водою, ресурсами, будівлями, спорудами, обладнанням та іншою власністю [10].

Згідно з українським законодавчим інструментарієм, варто звернути увагу на деякі пояснення та доповнення, незважаючи на те, що визначення інвестиції підкреслює її суть. Перш за все, має бути зрозуміло, що інвестиція може бути потенційним вкладенням грошей у бізнес. Також потрібно звернути увагу на

соціальний ефект інвестицій. В основному, соціальний ефект не є основною метою інвестицій. При цьому більшість інвесторів цікавляться лише прибутковими проектами.

Найпростіша і найпоширеніша інтерпретація інвестицій на сьогоднішній день – це вкладення капіталу для подальшого його збільшення. Такий підхід до тлумачення поняття «інвестиції» поширений як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі.

Розглядаючи категорію «інвестиції» з огляду на природу капіталу, інвестиції майже відповідають внеску у розвиток продуктивності. Зручність цього визначення пояснюється тим, що інвестиції включають такі витрати, як оновлення та модернізація засобів виробництва, освіта, підвищення кваліфікації та оздоровлення працівників.

Існує неоднозначність у визначеннях «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення». Деякі вчені вважають їх окремими категоріями, що ускладнює розуміння поняття інвестицій. «Інвестиції» та «вкладення» — синоніми. Іншими словами, немає різниці між основними інвестиціями та вкладеннями в основний капітал [6, с. 631].

Також некоректно ототожнювати визначення «інвестиції» та «капітальні вкладення». В основному під визначенням «капітальні вкладення» більшість науковців розуміють внесок у відтворення основних засобів (будівель, обладнання, транспортних засобів). Термін «інвестиції» має набагато ширше поле значення, ніж термін «капітальні вкладення». Інвестиції можуть бути скеровані на поповнення оборотних коштів та придбання нематеріальних активів (патентів, ліцензій, ноу-хау тощо). У результаті цей термін відрізняється, хоча поняття «інвестиції» включає вкладення в основний капітал.

Аналогічно розглядає подібне питання у своєму науковому дослідженні «Інвестиційний процес в Україні» А. Пересада, і приходять до висновку, що економічна природа інвестицій дещо відрізняється від вкладень в основний

капітал. Перш за все, інвестиції є набагато ширшою категорією, ніж вкладення в основний капітал, оскільки вони можуть здійснюватися у різноманітних реальних, фінансових, інтелектуальних та інноваційних формах. Також, на відміну від вкладень в основний капітал, інвестиції здійснюються лише в перспективні проекти, результатом яких є прибуток, дохід та дивіденди [20, с. 9].

У більшості випадків сучасні вітчизняні вчені зводять питання інвестицій до того, як вони розподіляють ресурси капітального вкладення, тому ми погоджуємось з точкою зору А. Пересади з цього приводу. У зв'язку з цим, дуже часто метою інвестиційного процесу вважають тільки формування матеріально-технічної бази об'єкту господарювання.

У розумінні квінтесенції терміна «інвестиції» існує багато протиріч і розбіжностей, тому необхідно узагальнити існуючі погляди науковців на це питання, щоб визначити внутрішній зміст, характеристики та мету інвестування. Для цього розглянемо більш детально погляди різних авторів на перелік цих питань.

У «Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей» Джон Мейнард Кейнс сказав: «Інвестування означає купівлю деяких товарів за прибуток, який ви очікуєте в майбутньому», та визначив інвестиції як «...поточний приріст цінності капітального майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду» Це – «та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання» [13]. На нашу думку, твердження Кейнса щодо інвестування як «частини прибутку» дуже вузьке. Сьогодні, крім прибутків, які є джерелом інвестицій, визначених Кейнсом, існує багато інших джерел. Більшість економістів приходять до висновку, що інвестиції, по суті, є прогресом у накопиченні. К. Маркс писав: «Капітальна вартість взагалі авансується, а не затрачується, оскільки ця вартість, пройшовши різні фази кругообігу, знову повертається до свого початкового пункту, і притому повертається збагачена додатковою вартістю. Це характеризує її як авансовану вартість» [15].

В економічній літературі дуже поширене тлумачення інвестицій як вартості, вкладеної в набір товарів, національну економіку, окремі галузі, підприємницьку діяльність і проекти з метою отримання конкретного ефекту в майбутньому. Тому схожої думки між М. Кейнсом і К. Марксом щодо природи та процесу інвестування дотримується французький економіст П. Массе. Найпоширенішим визначенням, яке можна дати акту капіталовкладень, за словами французького економіста П. Маса є: «Інвестування являє собою акт обміну задоволення сьогоднішньої потреби на очікуване задоволення її в майбутньому з допомогою інвестованих благ»[16, с. 27].

На думку авторів наступних джерел [7, с. 530], найраціональнішим із багатьох визначень терміну «інвестиції» є визначення інвестицій автором «Економікс». К. Макконнелл і С. Брю, які стверджують що інвестиції це вкладення у нові заводи, машини та обладнання, накопичення витрат виробництва та засобів виробництва; витрати на освітню діяльність, покращення здоров'я працівників або підвищення мобільності робочої сили. Інвестування в людський капітал означає будь-які засоби, спрямовані на підвищення продуктивності працівників (підвищення кваліфікації та розвиток навичок) [14]. Раціональність цього визначення обумовлена тим, що інвестиції передбачають витрати на підвищення основної продуктивності, яку західні економісти несправедливо називають інвестиціями в людський капітал. Зрештою, витрати на розвиток освіти, охорони здоров'я працівників не витрачаються на те, щоб отримати право на неоплачувану роботу когось іншого. Якщо розглядати з тої позиції, що інвестори інвестують кошти у розвиток робочої сили і засобів виробництва, досліджень науки, технічних розробок, поліпшення чи впровадження нових форм організації виробництва, в розвиток масиву інформації (його збір, обробку та акумулювання), інвестиції треба розкривати у площині мікрорівня, насамперед, як вкладення в розвиток продуктивних сил підприємницького суб'єкта та відносин економічної власності. Якщо розглядати інвестиції у площині макрорівні – то це вкладення в

розвиток економічної системи, до якої належать техніко-економічні, організаційні відносини, економічні відносини і власне самий господарський механізм [7, с. 533].

На нашу думку, таке визначення сутності інвестицій є неповним, оскільки характеризує лише інвестиції з одного боку. У цьому визначенні не вистачає масиву інформації про мету інвестування та вартість інвестицій у процесі відтворення.

У сучасних економічно розвинутих країнах термін «інвестиції» тлумачиться насамперед як купівля цінних паперів, але в Україні через різний рівень розвитку фінансових ринків його ототожнюють терміном «капітальні вкладення». Ми вважаємо, що врахування характеру інвестицій, які залежать виключно від розвитку фінансових ринків у конкретній країні, є неправильним підходом до визначення категорії, яку ми вивчаємо.

Однак для сучасних зарубіжних економістів, які займаються питаннями інвестування, основною метою їх досліджень є фінансові інвестиції. У основній роботі Л.Дж. Гітмана і М.Д. Джонка, які займаються вивченням проблем інвестування, характеризують їх як вкладення лише в цінні папери [4]. На думку автора, лише первісна економіка характеризується значною часткою реальних інвестицій. І це правда, і сьогодні реальні інвестиції займають значну частку в усіх країнах, що розвиваються. Схожої думки щодо інвестування попередніх сучасних зарубіжних письменників дотримується О. Мертенс [17]. У своїй роботі він зосереджується на вкладеннях в цінні папери. Це той факт, що за допомогою фінансових ринків «соціальні заощадження, важливий ресурс економічного розвитку, скеровані на створення нового капіталу і, зрештою, підвищення соціального добробуту». Отже, у його дослідженні фактичні інвестиції вважаються другорядними.

Переглянувши багато наукових досліджень різних авторів, ми прийшли до висновку, що під інвестицією слід розуміти не лише вкладення в основний капітал чи в цінні папери, тому що таке поняття занадто вузьке. Тому не повністю

ілюструє сутність цієї економічної категорії, оскільки інвестиція може бути вкладенням у будь-який фінансовий або фізичний актив.

Деякі вітчизняні та зарубіжні науковці мають на увазі «інвестиції» лише для грошей, тому, якщо визначити суть слова «інвестиції», вважають, що останнє існує лише у грошовій формі. Наприклад, В. Шарп визначає інвестиції як: «У широкому сенсі слово «інвестиція» означає відпустити сьогоднішні гроші і заробити більше грошей у майбутньому» [23, с. 1].

Ігошин Н.В. дає таке визначення інвестицій: «Інвестиції - це витрачання грошей з метою відтворення, утримання та розширення капіталу. Найпоширенішою формою інвестування є вкладення вільних грошей у різні форми фінансових і матеріальних благ.»[12, с. 81]. Згідно з такими джерелами [2, с. 563], інвестування слід розуміти як вкладення грошей для отримання доходу. У даному випадку я не підтримую думку автора, що інвестиції – це лише гроші.

Погоджуємось з переконаннями з В.Г.Федренко який є автором багатьох наукових праць з інвестування, в яких стверджується, що механізм алгоритму інвестування капіталу може здійснюватися в будь-якій формі, а не тільки в грошовій формі. Майно, нематеріальні активи (досвід, пакети програм та інші форми інтелектуальної власності), сукупність технічних, комерційних та інших знань, виробничий досвід, земля, вода, ресурси, права користування будівлями та інші форми власності [22, с. 7].

Думки багатьох вітчизняних авторів щодо тлумачення квінтесенції «інвестиції» дуже схожі. Тому В.В. Селеснов у книзі «Основи ринкової економіки» визначає інвестиції як «довгострокові вкладення в різні галузі економіки з метою отримання прибутку» [21, с. 112]. Маємо на увазі, що мета інвестиції не обов'язково полягає лише в отриманні прибутку. Існує багато програм і проектів, призначених для отримання інших переваг, таких як екологічні та соціальні програми, проекти розвитку інфраструктури тощо.

С.В.Мочаний, автор багатьох економічних праць, має унікальний погляд на тлумачення терміна «інвестиції». «інвестиції - довгострокові вкладення капіталу в різні сфери і галузі народного господарства всередині країни і за її межами», – сказав він[32]. Звертаємо увагу, що це визначення не містить інформації про мету інвестиційного процесу та не дає чіткого та достатнього визначення об'єктів інвестиційного ресурсу.

Федренко В.Г. вважає, що «інвестиції – це довгострокові вкладення в компанію чи галузь для її збільшення та отримання прибутку в майбутньому». При цьому автор наголошує, що збільшення капіталу в результаті інвестування є компенсацією ризику втрати через інфляцію та відмову від отримання відсотків від капітальних вкладень банку[34]. У науковій літературі «довгострокові вкладення» характеризують категорію «інвестиції» лише у вузькому розумінні, тому ми не згодні з деякими визначеннями, наданими авторами розглянутих наукових досліджень. Однак, незалежно від термінів реалізації, його слід розглядати як у вузькому, так і в широкому розумінні. Наприклад, деякі інвестиції в цінні папери включають як короткострокові, так і довгострокові.

Оскільки автор акцентує увагу лише на важливості інвестування в економіку і не має інформації про характер, мету, форму та напрям інвестування, ми не згодні з визначенням інвестицій, даним М. Денисенко. Він визначив інвестиції як: «Інвестиції – рушійна сила економічного зростання, відновлення виробничого обладнання, підвищення добробуту населення» [5, с. 46].

Нижче наведені визначення категорії «Інвестиції»: «Інвестиції – сукупність витрат у вигляді довгострокових державних або приватних капітальних вкладень у будь-який сектор міжнародної економіки, яка була реалізована для отримання великих обсягів доходу: грошові кошти, банківські вкладення, паї, акції та ін. цінні папери, обладнання, техніка, ліцензії, товарні знаки...» [2, с. 243] досить повно характеризує необхідні аспекти категорії інвестицій, але підкреслює, що сфера інвестування — це сектор міжнародної економіки, який викликає сумніви.

Інвестиції можуть бути скеровані як у вітчизняну, так і в міжнародну економіку, а крім промисловості, інвестиції можуть бути в конкретні компанії, проекти, програми, види діяльності тощо.

Визначення інвестицій з наступних джерел дуже вузьке [19, с. 414], автор визначив інвестицію як вкладення як у фізичний, так і в людський капітал.

У цьому випадку дуже важко зрозуміти керунок інвестування, а також відсутня інформація про форму чи мету інвестування.

У наукових дослідженнях В. В. Ковальова інвестиції включають заощадження, але не всі заощадження є інвестиціями і використовуються прямо чи опосередковано для збільшення обсягів виробничого процесу для збільшення прибутку на перспективу. За цим визначенням єдиним джерелом інвестицій є заощадження, можливо, готівка, але насправді існує багато інших джерел інвестування. Керунком інвестицій є виробництво, але невиробничасфера також може бути об'єктом інвестицій.

Чим значно відрізняється від багатьох інших визначень інвестиції, так це тлумачення інвестицій, яке надав Ю.Н. Воробйов та Є.І. Воробйова. Вчені означили інвестиції як економічну категорію, яка характеризує процес вкладання інвестиційних ресурсів для простого та розширеного відновлення капіталу економічної системи, розвитку інновацій, щоб отримати більше ВВП, у вигляді прибутку від бізнесу, дивідендів або відсотків. [3, с. 11]. На нашу думку, це визначення повністю характеризує суть досліджуваної нами категорії, а оскільки інвестиції сприяють як простому, так і розширеному відтворенню в економіці, ми вважаємо, що таке тлумачення категорії «інвестиції» є чітким та дуже досконалим.

Автор Економічного описового словника Л.М. Олексенко дає детальне уявлення про інвестиції, що характеризує форму інвестування та має нові цілі в інвестиційному процесі – досягнення соціальних вигод, але вживаючи слово «довгостроковий» і розглядає соціальні цілі як альтернативу. Щоб отримати користь, він дає таке визначення. На нашу думку, воно неповне. Олексенко Л.М.

сказав: «Інвестиції– довгострокові вкладення в грошові, матеріальні та нематеріальні форми господарських об'єктів чи фінансових інструментів з метою отримання прибутку, забезпечення приросту капіталу та досягнення соціальних благ»[1, с. 14].

Автори А. Загородний, Г. Вознюк, Г. Партін також зосереджують увагу на потенціалі досягнення соціальних вигод у процесі інвестування та визначають інвестиції як «грошову, майнову та інтелектуальну вартість, яку вони вкладають у свій бізнес, та інші види діяльності, скеровані на отримання прибутку або досягнення соціальних виплат, капітальні вкладення в розвиток виробничого чи невиробничого секторів» [9, с. 196]. У наведеному визначенні інвестиції автор розрізняє капітальні вкладення, а також грошову, майнову та інтелектуальну вартість.

Отже, дослідивши різноманітні трактування поняття “інвестиції”, проведеного моніторингу, ми дійшли до висновку про складність та багатогранність досліджуваної категорії.

1.2. Законодавчо-правовий інструментарій регулювання обліку капітальних інвестицій

В наукових публікаціях сформувалася думка, що інвестиції – це вкладення капіталу для його подальшого збільшення. Такий підхід до тлумачення поняття «інвестиції» лежить в основі зарубіжних та сучасних вітчизняних методологій. Проте слід зазначити, що певний період іноземні вчені зосереджувалися на здійсненні фінансових інвестицій, тобто на прийнятті рішення про інвестування в цінні папери. Таку ситуацію можна пояснити більшим розвитком ринку фінансових інструментів у міжнародній практиці. Для вітчизняних науковців термін інвестиції в радянські часи ніколи не використовувався. Замість цього було поширено використовувати термін «вкладення в основний капітал». Це означає витрати підприємства на створення, розширення, реструктуризацію, технічне

переобладнання існуючого підприємства, оновлення основних фондів, економіки, усіх галузей соціальної сфери, будівництво об'єктів та проектно-геологічні роботи. Тому в центрі уваги були фактичні інвестиції [15].

Слід підкреслити, що єдиного точного терміну, який визначав би сутність інвестицій в основний капітал, досі не розроблено. Також немає єдиного звіту, який би акумулював інформаційний масив про капітальні інвестиції. Аналізуючи сутність поняття «інвестиції в основний капітал», слід зазначити, що введення цього терміна має набагато ширше тлумачення, ніж капітальні інвестиції, і робить їх економічну сутність більш повною [16]. 106].

Для підтвердження важливості дослідження, за видами активів на Україні, без урахування тимчасово окупованих територій м. Севастополя, АР Крим та без урахування окремих тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей показано динаміку капітальних інвестицій з 2015 по 2019 роки. (табл. 1.1).

Згідно з таблицею 1, спостерігається збільшення вартості капітальних вкладень протягом періоду дослідження. У 2019 році відбулося незначне зростання порівняно з 2018 роком – 45 252,5 млн грн, порівняно з 2015 роком – 350 862,5 млн грн. При цьому основна частка капітальних інвестицій припадає на матеріальні активи (табл. 1.2): 2015-93,3%, 2016-96,7%, 2017-96,3%, 2018-93,3, 2019 7% -96,2 %.

Вивчаючи нормативно-законодавчий інструментарій, існує «ресурсний» та «вартісний» підхід до визначення досліджуваних категорій.

Отже, відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиція – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених у предмет підприємницької та іншої діяльності, в результаті яких буде створений прибуток (дохід), досягаються соціальні та екологічні переваги.[12]

Таблиця 1.1

Капітальні інвестиції за видами активів в Україні за 2015-2019 рр,
млн.грн.(за даними Держкомстату України)

Показники– об’єкти інвестицій	Роки					Відхилення	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019р.± 2018р.	2019р.± 2015р.
Усього	273116,4	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9	45252,5	350862,5
Інвестиціївмате- ріальніактиви, зних	254730,9	347390,5	432039,5	542335,1	600568,1	58233	345837,2
будівліжитлові	45609,8	44864,9	53371,8	57395,9	58014,9	619	12405,1
будівлінежитлові	43330,9	59398,3	65605,2	88846,1	100468,0	11621,9	57137,1
інженерніспоруди	50948,7	67517,1	78563,5	111314,8	149153,5	37838,7	98204,8
машини,облад- наннятаінвентар	84423,2	123133,3	154721,7	187650,4	198455,3	10804,9	114032,1
транспортнізасоби	19650,0	36685,7	60123,9	73926,2	65870,8	-8055,4	46220,8
земля	1441,8	1915,8	1994,0	1673,1	2230,0	556,9	788,2
довгостроковібіоло- гічніактивирослин ництва та тваринництва	2762,6	3162,7	3727,9	4528,3	5999,8	1471,5	3237,2
іншіматеріальніакт иви	6563,9	10712,7	13931,5	17000,3	20375,8	3375,5	13811,9
Інвестиціїв нематеріальніактив и, зних	18385,5	11825,6	16422,0	36391,3	23410,8	- 12980,5	5025,3
правакомер- ційніпозначення, об’єктипромисло- вої власності,авторські та суміжні права,патенти,ліце нзії,концесіїтощо	12457,8	4180,8	5717,7	23804,4	7309,4	-16495	-5148,4
програмнезабез- печення табазиданих	4908,4	6315,5	8196,4	9476,4	10215,3	738,9	5306,9

Крім того, прийнято рішення, що інвестиції, скеровані на створення (придбання), відбудову та технічне відновлення основних засобів з очікуваним терміном корисного використання понад один рік, здійснюватимуться у формі капітальних вкладень [12].

Таблиця 1.2

Архітектоніка капітальних інвестицій за видами активів у 2015-2019 роках, %

Показники–об’єкти інвестицій	Роки					Відхилення	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019р. ± 2018р	2019р. ± 2015р
	Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	X
Інвестиції в матеріальні активи	93,3	96,7	96,3	93,7	96,2	2,5	2,9
з них							
будівлі житлові	16,7	12,5	11,9	9,9	9,3	-	-7,4
будівлі нежитлові	15,9	16,5	14,6	15,4	16,1	0,7	0,2
інженерні споруди	21,5	18,7	17,5	19,2	23,9	4,7	2,4
машини, обладнання та інвентар	30,9	34,3	34,5	32,4	31,8	-0,6	0,9
транспортні засоби	7,2	10,2	13,4	12,8	10,5	-2,3	3,3
земля	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0	-0,2
довгострокові біологічні активи рослин ництвата тваринництва	1,0	0,9	0,8	0,8	1,0	0,2	0
інші матеріальні активи	2,4	3,0	3,1	2,9	3,3	0,4	0,9
Інвестиції в нематеріальні активи	6,7	3,3	3,7	6,3	3,8	-2,5	-2,9
з них							
права на комерційні позначення, об’єкти промислової власності, авторські та суміжні	1,8	1,8	1,8	1,6	1,6	0	-0,2
права, патенти, ліцензії, концесії тощо							
програмне забезпечення та базиданих	4,6	1,2	1,3	4,1	1,2	-2,9	-3,4

Згідно з податковим законодавством України (ПКУ), інвестиція в основний капітал — це комерційна операція, яка передбачає придбання будівель, споруд, іншого нерухомого майна, інших основних засобів та нематеріальних активів, що підлягають амортизації [8].

Визначення капітальних вкладень також дається в наказі Національної статистичної комісії і тлумачиться таким чином. «Капітальні інвестиції –

вкладення в придбання або виготовлення матеріальних і нематеріальних активів для власного використання, термін корисного використання яких перевищує один рік» [7].

Ми вважаємо, що кожне визначення, наведене в правилах, має певні недоліки та доповнення. Отже, відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиції характеризують лише вкладення в основні засоби. ПКУ розширив сферу капітальних вкладень, таких як основні засоби, нематеріальні активи, нерухомість. Проте, згідно з інструкцією із застосування плану рахунків [3], цьому визначенню підпадають інші об'єкти, тобто неліквідні матеріальні активи та довгострокові біологічні активи. За розпорядженням Національної статистичної комісії цільове інвестування визначається відповідно до визначення змісту основних засобів. Як бачимо, є відмінності у визначенні капітальних вкладень, що призводить до плутанини в оцінці та відбитті в системі обліку.

Щодо розкриття сутності капітальних інвестицій доречно звернути увагу на критичну оцінку визначення, продемонстровану Радевич Т.В., яка наголошує на таких суттєвих недоліках визначення ПКУ: «По-перше, капітальні інвестиції — це капітал, вкладений у матеріальні та нематеріальні основні засоби, а не в комерцію. По-друге, інвестиційна діяльність відрізняється тим, що суб'єкти бізнесу не тільки купують, створюють або оновлюють основні засоби, а й планують отримувати від них фінансові вигоди в майбутньому, тому дане визначення інвестицій не має жодної мети. По-третє, не зовсім справедливо обмежувати природу капітальних інвестицій операціями, які передбачають лише придбання основних та нематеріальних активів. Це пояснюється тим, що інші неліквідні матеріальні активи та довгострокові біологічні активи, які є окремими рахунками, підлягають амортизації. По-четверте, придбані матеріальні та нематеріальні активи амортизуються не відразу, а лише після їх введення в експлуатацію. При цьому реально можуть виникнути різні ситуації, наприклад, придбання основних засобів наперед без наміру їх експлуатації найближчим часом» [13, с. 65].

На підтвердження думки автора сумнівним є розуміння капітальних інвестицій як капітальних вкладень у матеріальні та нематеріальні основні засоби. Адже тлумачення терміна «капітал» неоднозначне[10, с. 160]. Зауважимо, що капітал у широкому сенсі характеризується як усі джерела активів компанії. Тому це визначення використовується стосовно як джерел формування капіталу, так і активів. Для характеристики джерела розрізняємо «пасивний капітал», який поділяється на власний і залучений (позиковий капітал), і «активний капітал», який ілюструє активи, і основний (необоротні активи) та оборотний капітал (запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість). У більш вузькому визначенні «капітал» виражається як вартість основного та оборотного капіталу. У цьому випадку капітал як сукупний ресурс, який використовує бізнес, є важливою основою.

У Положенні (стандарт) бухгалтерського обліку (ПСБО) 7 «Основні засоби» зазначено, що капітальні інвестиції в основні засоби – це витрати на будівництво, реконструкцію та модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісні (переоціночні) витрати), основні матеріальні засоби, реалізовані підприємствами (закріплені з метою заміни існуючих), виготовлення та придбання (у т.ч. активи та монтажне обладнання). При цьому до складу витрат включаються витрати, понесені на забезпечення належного функціонування об'єкта (технічний огляд, нагляд, технічне обслуговування, ремонт тощо), а також витрати на отримання майбутніх економічних вигод, спочатку визначених від його використання[11].

При цьому в інструкції із застосування Плану рахунків [3] зазначено, що на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» відбивають витрати на придбання або створення матеріальних і нематеріальних основних засобів. Такий підхід демонструє недосконалість національної правової бази бухгалтерського обліку та відсутність чіткого відображення поточних витрат (витрати на підтримання справного стану, ремонт, дослідження тощо) та інвестицій в основний капітал.

На думку вчених, визначення інвестицій в основний капітал як витрат суперечить їх природі, оскільки, на відміну від витрат, їх реалізація не зменшує економічні вигоди та справедливість. Адже, як і будь-які інші інвестиції, вони є не простими, а розширеними елементами відтворення, які здійснюються з метою отримання прибутку, в результаті чого відбувається збільшення капіталу компанії [14, с. 66].

На відміну від поточних витрат, капітальні інвестиції здійснюються підприємствами для створення або покращення своїх активів, і їх використання призводить до майбутніх економічних вигод і приросту капіталу. Використана вартість (грошова, нематеріальна, майнова, трудова тощо) формує первісну вартість капітальних вкладень і надалі капіталізується у міру поступового включення вартості довірених основних засобів до собівартості підприємства. Знос, нанесений протягом строку корисного використання [17].

Відповідно до результатів уточнення нормативно-правової бази та наукової думки вчених, капітальні інвестиції – це вкладення ресурсів у будівництво, придбання, виготовлення (створення, вирощування) та поліпшення з метою підвищення якісних характеристик об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів і довгострокових біологічних активів задля отримання в майбутньому економічних вигод.

Авторська думка покликана розкрити визначення досліджуваної категорії з урахуванням її облікового змісту. Оскільки сутність капітальних інвестицій відповідає загальним критеріям визнання активів, увага також приділяється визнанню капітальних вкладень активом. В організації обліку капітальних вкладень важливо не лише оцінювати, класифікувати та обґрунтовувати об'єкти, а й розподіляти витрати на сьогоднішній день (щоб об'єкти функціонували належним чином) та відносити інвестиції до капіталу).

Це правило не включає рекомендації щодо оцінки та визнання інвестицій в основний капітал. Також не визначені уніфіковані характеристики цих

класифікацій. Немає окремих стандартів чи чітких рекомендацій щодо обліку інвестицій в основний капітал, тому для різних цілей слід використовувати різні стандарти обліку. Тому, згідно з графіками бухгалтерського обліку, цільовими інвестиціями є капітальне будівництво, основні засоби, інші неліквідні матеріальні активи, нематеріальні активи та довгострокові біологічні активи [3].

Для того, щоб відокремити облікові плани капітальних вкладень, вважаємо необхідним розглянути класифікацію.

Спеціальна література, наукові публікації, нормативні дослідження свідчать про відсутність єдиної системи класифікації інвестицій в основний капітал та існування різних підходів до розподілу функцій класифікації. Розглядаючи роботи вчених, наведемо загальну класифікацію інвестицій в основний капітал (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Класифікація капітальних інвестицій для цілей обліку

№з/п	Класифікаційна ознака	Вид
1	Загрупами необоротних активів	основні засоби; інші необоротні матеріальні активи; нематеріальні активи; довгострокові біологічні активи
2	За об'єктами вкладення	земля; інвестиційна нерухомість, операційна нерухомість; споруди; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар; тварини, багаторічні насадження, лісові масиви, незрілі біологічні активи; інші матеріальні активи; нематеріальні активи; програмне забезпечення; права користування
3	За джерелами фінансування	внутрішні – власні; зовнішні – державні, регіональні, позикові, благодійні
4	За формами відтворення	будівництво, придбання, виготовлення (створення, вирощування), поліпшення (реконструкція, модернізація)
5	За термінами	короткострокові, середньострокові, довгострокові
6	За способом організації	господарські, підрядні, змішані

Це дозволяє кожного повнопровести систематизацію бухгалтерських рахунків, що відбиваються у звітності об'єктивно та достовірного масиву інформації.

Дослідження показують, що визнання інвестицій в основний капітал вимагає застосування загальних критеріїв визнання активів. Компанії можуть отримувати економічні вигоди в майбутньому і мати можливість надійно оцінити їх вартість.

Переглянувши стандарти бухгалтерського обліку, можна визначити, що капітальні інвестиції відбиваються у собівартості за дебетом і балансом рахунка 15 «Капітальні інвестиції». При цьому первісна вартість визначається вартістю виробництва або придбання об'єкта, або справедливою вартістю (передачею) інших активів, витрачених на придбання (створення) основних засобів.

Отже, визначення початкової величини цільового значення капітального вкладення залежить від того, як підприємство отримує ціль капітальних вкладень, і як методологічну основу для формування інформації про них необхідно використовувати різні правила (стандарти) бухгалтерського обліку.

Питання обліку капітальних вкладень полягає в тому, як розподілити понесені витрати та інвестиції між поточними витратами та капітальними витратами. Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку витрати, понесені на утримання об'єкта в працездатному стані, включаються до витрат, а витрати, що призводять до покращення його функціональних характеристик, капіталізуються.

У зв'язку з цим ми підтримуємо думку Сергеєва Н.В. про необхідність:

- виокремлення загальних рис, що притаманні капітальним інвестиціям: вартість може бути достовірно визначена; існує ймовірність одержання економічних вигод у майбутньому; підприємство може здійснювати управління активом; підприємство володіє всіма вигодами і ризиками від активу;

- уточнення умов визначення капітальних вкладень: подовження терміну корисного використання активу; суттєві зміни чи оновлення основних частин; значне поліпшення техніко-економічних характеристик об'єкта; збільшення балансової вартості об'єкта на понад 50% [14, с. 70].

Такий підхід дозволяє правильно визначити балансову вартість активів та надати об'єктивну інформацію про основні засоби та капітальні інвестиції. При

цьому суб'єкти господарювання вважають, що їм необхідно розробити власні критерії визначення цільових показників фіксованих інвестицій та затвердити облікову політику, в тому числі витрати на ремонтні роботи (капітальний ремонт) у складі збільшення капітальних вкладень. Для об'єктивності визначення того чи іншого стандарту слід створити кваліфікаційну комісію для вивчення технічної документації та нормативної бази. Після завершення поточних робіт з поліпшення або капітального ремонту основних засобів і висновків Кваліфікаційна комісія затверджує наказ про включення понесених витрат до капітальних вкладень.

Твердження про те, що діючий план рахунків потребує уточнення з точки зору обліку інвестицій в основний капітал, чинна нормативно-правовий інструментарій не дає повного уявлення про результат інвестицій в основний капітал.

Вчені пропонують запровадити додаткові субрахунки та рахунки аналізу для отримання додаткової інформації про окремі об'єкти. Поточні системи обліку не підходять для чіткого відбиття та узагальнення витрат на ремонт, а також їх представлення в розрізі капітальних вкладень та поточних витрат. Однак створення великої кількості субрахунків одночасно може ускладнити облік.

Враховуючи роботу вчених і власне судження, вважаємо доцільним сформуванню систему обліку капітальних вкладень, що дає можливість проводити аналітичну оцінку ефективності інвестиційної та інвестиційної діяльності в цілому. Адже згідно з чинними нормативними актами капітальні інвестиції не вважаються окремим об'єктом обліку, а характеризуються в розрізі об'єкта необоротних активів.

Пропонуємо дещо змінити план рахунків для забезпечення об'єктивності інформаційних даних про капітальні вкладення (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Альтернативні субрахунки до рахунку 15 «Капітальні інвестиції»

Діючий план рахунків		Пропозиція автора		Внесення змін, +
Суб-рахунок	Назва	Суб-рахунок	Назва	
151	Капітальне будівництво	151	Нове будівництво та розширення	+
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	152	Придбання (виготовлення) основних засобів	
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	154	Придбання (створення) нематеріальних активів	
155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	155	Придбання (вирощування) лісових масивів та незрілих біологічних активів	+

Пропозиції, представлені в таблиці 4, сформовано на підставі вивчення сутності та змісту досліджуваної дефініції та окремих складових окресленої термінології і дають можливість розглядати капітальні інвестиції як окремий об'єкт обліку та здійснювати оцінку раціональності здійснюваних вкладень.

Вище викладений матеріал дає можливість обґрунтувати основні завдання обліку капітальних інвестицій, які полягають у достовірному і своєчасному відбитті інформаційних даних для потреб управління: правильність документування обсягів та об'єктів будівельно-монтажних робіт; об'єктивність визначення вартості придбання або створення об'єктів основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, лісових масивів та незрілих біологічних активів; достовірність і об'єктивність визначення критеріїв розмежування ремонтних робіт капітального характеру; організація контролю за витрачанням ресурсів на будівництво, реконструкцію, ремонт та створення нових об'єктів.

1.3. Особливості управління інвестиційною діяльністю виробничих підприємств

Колишвидкітехнологічнізмінитаінноваціївимагаютьістотнобезперервногопроцесуоновленнянетількипродукціїтаобладнаннявиробника, айсамоїтехнологіївиробництва, виникаєнеобхідністьадаптаціївиробникадоновихумовведеннябізнесуформуєтареалізуєвласнуінвестиційнустратегію. Все це також вимагає від компанії створення механізму планування та управління інвестиціями. Система здійснює пошук джерел інвестиційних ресурсів та їх розподіл відповідно до пріоритетів, визначених стратегією розвитку таких компаній. Крім того, особливості сучасного етапу економічного розвитку пред'являють до суб'єктів господарювання багато вимог щодо особливостей інвестування в умовах загострення конкуренції.

-Оскільки реалізація стратегії корпоративного розвитку завжди передбачає довгостроковий план, стратегічні інвестиції можуть бути здійснені з урахуванням поточних ринкових і національних економічних умов і забезпечують відстрочений прибуток на інвестиції.

-Незалежно від мети інвестиції, інвестиції повинні бути більше, ніж реальні перспективи окупності компанії та доходу в результаті її реалізації.

- Нерозумно розглядати інвестування виключно з точки зору терміну погашення доходу; інвестиційна стратегія компанії може підвищити прибутковість, зробивши серію інвестицій, які розподіляються в часі, а не окрему інвестицію.

-Пріоритетними є лише цілеспрямовані інвестиції в оновлення виробництва або впровадження інноваційних технологій у підприємства, щоб підвищити їх конкурентоспроможність на ринку.

-Доцільно залучати та використовувати всі види інвестиційних ресурсів, які доступні суб'єкту господарювання і які потенційно можуть принести йому користь; вартість інвестиційного ресурсу залежить від його джерела.

- Треба враховувати природні ризики інвестицій, які не гарантують успішного інвестування; здійснення інвестицій завжди ґрунтується на оцінці

ринкової кон'юнктури керівництвом компанії, а в деяких випадках суб'єктивне бачення особи може відрізнятись; перспективи інвестицій[12].

У той же час, як зазначив Р. Кіосакі, «Управління інвестиційною діяльністю компанії включає встановлення та досягнення інвестиційних цілей. Ці цілі є потужними для підвищення ефективності інвестиційної діяльності майбутніх виробничих компаній. Вони служать засобом регулювання та контролю і є основою для бізнес-рішень, що приймаються на всіх етапах інвестиційного процесу. Тому головною метою інвестиційного менеджменту є інвестування в компанію на всіх етапах її розвитку. Це формування найбільш ефективного способу реалізації стратегії» [10].

Тому вибір інвестиційних пріоритетів потребує формування ефективних та дієвих планів інвестиційної діяльності підприємства, які мають бути чітко пов'язані із загальним стратегічним планом його розвитку. На нині дотримання таких вимог має логічний наслідок, що переважають інвестиції у придбання інноваційних аспектів компанії, особливо нових технологій, авторських прав, патентів та інших нематеріальних активів. Матеріальні вкладення слід здійснювати спочатку в придбання обладнання, машин і виробничих інструментів, а потім у придбання землі та виробничих приміщень. Причина в тому, що в рамках бурхливого розвитку технології вартість нематеріальних активів, що визначають напрям виробництва і технології, вища за вартість традиційних матеріальних активів.

Тому для оцінки ефективності інвестиційної діяльності українських компаній за зазначених умов необхідно розглянути загальну архітектуру їх інвестування (рис. 1.1).

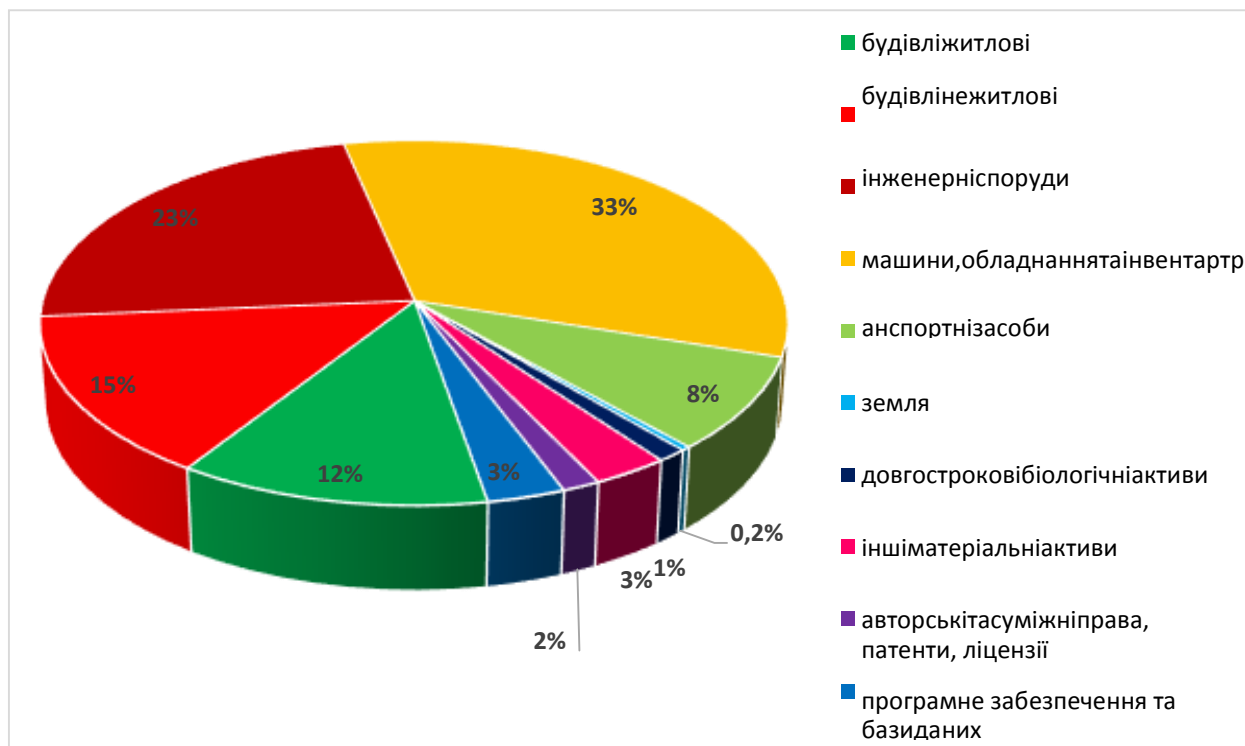

Рис. 1.1 Архітектура капітальних інвестицій українських підприємств за січень-червень 2020 року

Сформовано автором на основі [Офіційний сайт Державної служби статистики України. Капітальні інвестиції]

Як бачимо, нематеріальні активи, безпосередньо пов'язані з інноваційними інвестиціями, становлять лише 5% від загальної структури українських компаній. Відносно непоганою є частка інвестицій у машини та виробниче обладнання, на яку припадає 33% загального обсягу капітальних інвестицій, що становить абсолютно 54,3 млрд. грн. При цьому інвестиції в нерухомість є занадто високими порівняно з компаніями розвинутих країн Західної Європи та Північної Америки, на які разом припадає 50% загальних капітальних інвестицій, включаючи інженерні споруди. Отже, робимо конклюдентну висновку, що інвестиційна політика вітчизняних компаній потребує швидкого коригування та стратегічного вдосконалення. Адже, роблячи значні інвестиції в технологічний фундамент виробництва та його розвиток, підприємство може гарантувати міцні позиції на

ринку і, як наслідок, значний обсяг продажів, здатний задовольнити інвестиційні потреби другого етапу. Це принесе прибуток. Це включає інвестиції в об'єкти та нерухомість.

Процес управління інвестиційною діяльністю компанії включає не лише вибір інвестиційних цілей та інвестування ресурсів, а й системний і обґрунтований процес визначення перспектив ефективності таких інвестицій з точки зору корпоративного розвитку. Типові компанії зосереджені на плануванні та реалізації інвестицій. Водночас механізм управління такою діяльністю диктує керівництву суб'єкта ведення постійного контролю та оперативного втручання в процес інвестиційної діяльності. Іншими словами, можна говорити про специфічний керунок управлінської діяльності на підприємстві, про необхідність формування інвестиційного менеджменту.

У цьому аспекті механізм управління внутрішніми інвестиційними ресурсами компанії є більш передбачуваним і доступним, на відміну від залученого, але часто обмежений за розміром. Він особливо важливий компанії. У той же час збільшення інвестицій вимагає постійного контролю вже понесених витрат і швидкої оцінки успішності досягнутих результатів. Крім того, якщо ефективність інвестування підвищується, або навпаки, поточний аналіз ситуації щодо залучення додаткових ресурсів для інвестування вимагає управління інвестиціями – виведення вже виділених коштів та інших напрямних інвестицій у більш прибуткові керунки. Тому управління інвестиційною діяльністю в цьому аспекті трансформується на один із ключових складників механізму управління компанією.

Висновки до 1 розділу

1. Синтезуючи наукові судження дослідників щодо вивчення дефініції «інвестиції», спробуємо визначити сутність цієї категорії. Ми пропонуємо такий вираз терміну інвестиції: «Інвестиції – вкладення у сфери виробництва та

невиробничої діяльності компанії, бізнес-проекти та програми, які сприяють розвитку підприємництва з метою отримання прибутку та соціального ефекту, від грошового, майнового, інтелектуального вартісного впливу» На нашу думку, таке визначення інвестицій дозволяє врахувати динаміку інвестування і широко класифікує форму та мету інвестування. І, головне, показує мету.

2. Враховуючи сутність нормативних документів та наукові досягнення вчених, ми висловили власну думку щодо змісту дослідницьких категорій, виходячи з сутності бухгалтерського обліку. Сформоване визначення дозволило покращити класифікацію інвестицій в основний капітал та надати альтернативні субрахунки для опису рахунка 15 «Капітальні інвестиції». Пропозиції підвищують корисність облікового масиву інформації для проведення об'єктивного аналізу та прийняття раціональних рішень у сфері інвестиційної діяльності.

3. Побудова системи управління інвестиціями для компаній, які переживають загострення ринкової конкуренції та глобалізації економічного середовища, є об'єктивно важливим з точки зору забезпечення суб'єктами господарювання достатнього рівня конкурентоспроможності та загальної ефективності діяльності. Слід також зазначити, що формування такої системи, з одного боку, забезпечує підприємство достатніми інвестиційними ресурсами, а з іншого — налагоджує ефективний алгоритм управління використанням цих ресурсів і відповідно збільшується прибуток від інвестиції.

МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДОБРАЖЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика»

ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» займається виробництвом продукції, яка є незамінною в житті кожного з нас, хоча і не є предметом першої необхідності. Це високоякісні подушки, ковдри з різними наповнювачами, різних розмірів і кольорів, матраци, покривала, рушники тощо. Продукт є конкурентоспроможним на зарубіжних ринках. Продукція компанії продається під відомим брендом і користується великою популярністю на західноєвропейському ринку завдяки високій якості та відносно невисокій вартості.

Австрійська компанія є центральною компанією, яка керує мережею філій. Проте всі тактичні рішення приймаються на ходу, і більшість інтересів «Біллербек Україна» спрямовані на розширення. «Біллербек» – німецька компанія, яка є провідним виробником ковдр, подушок та іншої постільної білизни в багатьох європейських країнах, була заснована у Вупперталі в 1921 році Генріхом Біллербеком та його партнером «Ренською перо-пуховою фабрикою». Наразі компанія має офіси в Німеччині, США, Австрії, Японії, Північній Кореї, Швейцарії, Угорщині та Україні.

У 1973 році створено Чортківську пір'яну фабрику. Фабрика оснащена технікою та обладнанням німецької компанії «ІВКА» і функціонує донині. Потужність підприємства – 4,32 тонни переробки пір'я та пір'яної сировини за зміну.

Це був завод з автоматизованою лінією. У грудні 1974 року перший продукт був знятий з конвеєра. Недарма місцем розташування було обрано Чортків, адже всі навколишні села займалися продажем пуху та пір'я. Тому давали дешеву сировину.

За два роки компанія стала дуже успішною. Крім того, у 1977 році фабрика розпочала продаж продукції на сході України. Компанія вийшла на міжреспубліканський ринок між Латвією та Естонією в 1979 році, а з 1981 року продається в Росії, Вірменії, Грузії та Азербайджані. З 1986 року компанія вийшла на міжнародний ринок. Постійними споживачами є В'єтнам, Китай, Фінляндія, Данія, Марокко та Саудівська Аравія.

Спочатку на підприємстві працювало 100 чоловік, але з відкриттям швейного цеху кількість зросла до 150, а з 1981 року в ньому працювало 220 осіб.

У травні 1991 року на базі Чортківської фабрики пір'я та пір'я на 10 років було створено українсько-австрійське спільне підприємство «Біллербек – Україна перо-пухова фабрика». Засновниками були Укрптахопром та австрійська компанія «Герд Біллербек Гмбх Відень». 50% компанії належало «Герд Біллербек Гмбх Відень», а 50% належало Фонду державного майна компанії (згодом ці 50% були передані колективу). Зараз 99% є власністю «Герд Біллербек Гмбх Відень» і лише 1% належить колективу. Протягом перших п'яти років діяльності ТОВ «Біллербек-Україна» держава надавала пільги подібним компаніям, як компанії з іноземними інвестиціями. Іншими словами, було звільнене від сплати податку на прибуток.

Зараз Українсько-Австрійське підприємство з іноземними інвестиціями має назву «Біллербек Україна перо-пухова фабрика». Голова правління Герд Біллербек, генеральний директор Федорейко Анатолій Степанович. Ознайомитися з продукцією компанії можна на її сайті www.billerbeck.ua.

Завод є одним з провідних підприємств України. «Біллербек Україна» використовує цехову виробничу структуру, оскільки основною ланкою виробництва є цех. На підприємстві зосереджені наступні цехи та склади.

- крійно-швейний цех;
- цех переробки сировини;
- цех готової продукції;

- сировинний склад;
- склад тканини;
- склад напівфабрикату.

Основними з них є цехи та дільниці, що визначають спеціальність підприємства та виготовляють продукцію, призначену для продажу споживачам. На «Біллербек Україна» такими цехами є: цех готової продукції та розкрійно-швейний цех. Допоміжні цехи виготовляють продукцію, що відповідає їхнім потребам. Це інструментальні та ремонтні цехи. На заводі таким цехом є цех переробки сировини, окремий робітник, який виконує такі роботи, але не інтегрований в цех, оскільки розмір підприємства не дозволяє. Для малого бізнесу наявність цих цехів необов'язкова. Ці функції у «Біллербек Україна» виконують ремонтники обладнання, регулятори швейних машин, газоелектрозварники, слюсарі. Сервісні цехи та дільниці виконують завдання, що забезпечують необхідні умови для нормального виробничого процесу. Цю роль у компанії виконують працівники складів готової продукції, сировини, складів тканин і напівфабрикатів, водії автомобілів і автобусів. Допоміжні цехи та дільниці займаються виготовленням допоміжних матеріалів та тари з урахуванням потреб підприємства. Приєднані цехи та ділянки займаються переробкою відходів, переробкою та виготовленням продукції з відходів підприємства. В якості сировини використовуються пір'я водоплавних гусей і качок, які проходять наступний підготовчий етап.

Миття пір'я → сушіння → охолодження → сортування пера.

Сортування пера здійснюється в три камери: перша камера – грубе пір'я; друга камера – середнє і мілке; третя камера – пух.

У цеху готової продукції є машинка «Американка», яка використовує комп'ютер для пошиття різних викрійок. Також є машинка «Екомат», яка шие одіяла.

Основні види діяльності компаній відповідно до нормативно-правових документів:

- виготовлення ковдр (пухових, напівпухових, вовняних, бавовняних, синтетичних);
- виготовлення подушок (бавовна, синтетика, пір'я);
- виробництво матраців (бавовняних, поролонових);
- переробка пір'я та пір'яної сировини (переважно на експорт).

Компанія експортує товари до Німеччини та імпортує товари з Китаю та Німеччини.

Усі питання розподілу прибутку вирішувалися на зборах учасників товариства. Так, 13 лютого 2001 р. відбулися збори учасників товариства «Біллербек-Україна», на якому було змінено порядок формування та виплати дивідендів за результатами діяльності за 1999 рік. Дивіденди у розмірі 83 831,61 грн. нараховано на «Герд Біллербек Гмбх Відень», залишаються в розпорядженні ТОВ «Біллербек-Україна» і повинні бути направлені виключно на поповнення оборотних коштів товариства. А прибуток, отриманий підприємством за підсумками 2000 року, вирішено розподілити так: 5% - у резервні фонди 95% - оборотні кошти товариства. За останні роки компанія значно покращила якість та зовнішній вигляд продукції, що виготовляється за європейськими стандартами. Освоєно виробництво нових видів продукції, таких як вовняні ковдри, синтетичні подушки, пухові подушки та поролонові матраци. «Біллербек-Україна» є частиною корпоративної мережі, що належить Герду Біллербеку. Сюди входять ТОВ «Біллербек-Любава» (м. Київ), яке займається виробничою діяльністю, і «Герд Біллербек-Київ», яке займається виключно збутовою діяльністю. Штаб-квартира «Герд Біллербек Гмбх Відень» знаходиться в Австрії.

Тому організаційна структура товариства з обмеженою відповідальністю є особливою. Оскільки і директор, і всі підрозділи знаходяться в першу чергу під керівництвом власника Герда Біллербека, який здійснює контроль з Відня, на

місці головним менеджером залишається генеральний директор фабрики, в субординації якого знаходяться керівники підрозділів, зокрема: головний бухгалтер; головний інженер; заступник директора по виробництву, збуту та постачанні; заступник директора по фінансах; інспектор відділу кадрів. Ці менеджери координують роботу відділів, звітують перед керівниками компанії, беруть на себе відповідальність за діяльність відділів і передають завдання підлеглим, призначеним директорами.

2.2. Облікова політика ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» щодо інвестиційної діяльності підприємства

Керівник Федорейко О.А. та головний бухгалтер відіграють важливу роль у формуванні облікової політики ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика». Від їх можливостей і взаємовідносин залежить успішне виконання (провадження) облікової політики фабрики.

Головний бухгалтер, зокрема, несе конкретну відповідальність за забезпечення дотримання принципів налагодженої та уніфікованої методології своєчасного складання та подання бухгалтерської, фінансової та статистичної звітності. Також впорядковує механізм контролю за відбиттям на рахунках бухгалтерського обліку фабрики всіх господарських операцій; безпосередньо оформляє документи, якщо виявлена нестача та відшкодування втрат від нестачі, псування активів фабрики; забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку для корпоративних філій та інших окремих підрозділів.

Тоді керівник фабрики Федорейко О.А. має зобов'язання створити для облікового апарату належні умови для виконання облікового процесу, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами фабрики, службами та працівниками, які займаються веденням бухгалтерського обліку своїх посадових обов'язків.

Основним документом, який регулює ведення обліку на фабриці є Наказ про облікову політику. Первинний облік капітальних інвестицій, представлено у

вигляді схеми документообігу (рис. 2.1). Він також зафіксований у цьому внутрішньому документі.

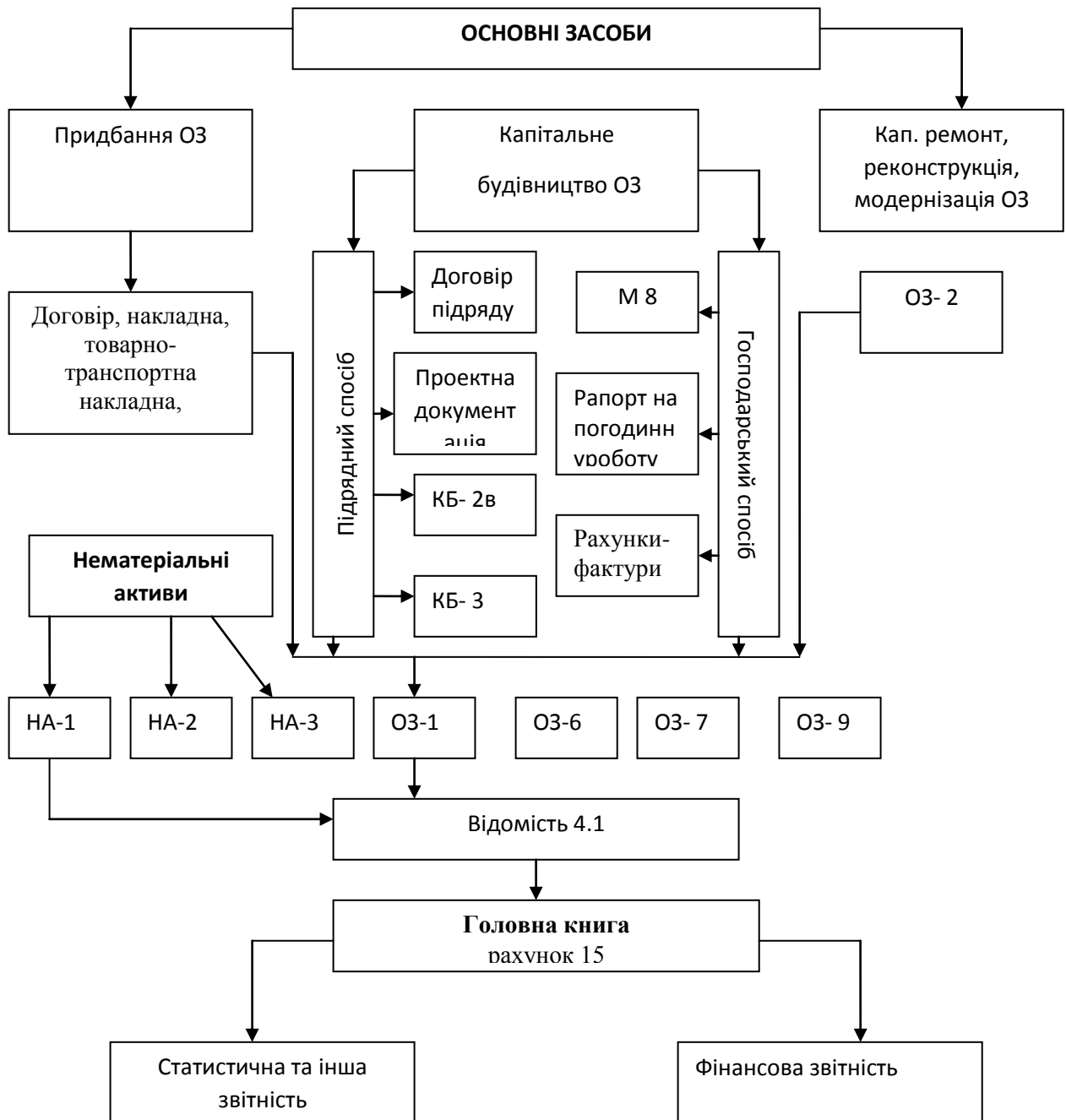

Рис. 2.1. Інформаційні потоки в первинному обліку капітальних інвестицій фабрики пуху та пір'я, що відбиті у Наказі про облікову політику

Нагадаємо, що основними складниками облікової політики для ілюстрування повноцінного масиву даних щодо капітальних інвестицій є:

затвердження керівником фабрики Федорейко О.А. та бухгалтером документообігу та технології обробки облікового масиву інформації; складання регістрів та звітності; розробка робочого плану рахунків; алгоритм проведення інвентаризації [8].

Також у згаданому Наказі розписано перелік витрат, з яких складається первісна вартість придбаних (створених) основних засобів фабрики (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Склад витрат на придбання (виготовлення) основних засобів [36,с.45]

Управління перо-пуховою фабрикою здійснюється за лінійною структурою: заступник директора Федорейка О.А., головний інженер, головний бухгалтер, відділ логістики та збуту, з комерційної роботи, головний механік, головний технолог фабрики пуху та пір'я, головний енергетик, інженер автоматизованих систем фабрики, керування виробництвом фабрики, начальник виробничої лабораторії. При цьому головний механік і енергетик підзвітні у своїх діях головному інженеру фабрики про роботу виробничого обладнання. Головний інженер інформує директора Федорейка О.А. про рівень роботи обладнання.

Головний технолог фабрики також звітує перед відділом логістики про точність технології виробництва. Інженери системи автоматизації та контролю виробництва звітують про рівень контролю якості продукції серії ISO-9000. Заступник директора з комерції повідомляє директора Федорейка О.А. про співпрацю з вітчизняними та міжнародними партнерами. Головний бухгалтер звітує перед директорами щодо обліку та управління фінансовими операціями на підприємстві.

За звітами минулих років, комерційний сектор створив програми маркетингових досліджень від споживчого попиту до задоволення. Також встановлює зв'язки з партнерами по діяльності збуту продукції та інше. Масова автоматизація та комп'ютеризація в великих виробничих секторах позитивно вплинула на сектор логістики.

Вибрана облікова політика застосовується підприємством щорічно. У будь-якому разі вона має залишатися незмінною принаймні протягом календарного року.

Керівник компанії відповідає за організацію бухгалтерського обліку в ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» та забезпечення реєстрації всіх комерційних фактів у первинних документах, оброблених документах, реєстрах та звітах. Враховуючи розміри, організаційну структуру, систему управління та завантаженість перо-пухової фабрики, було створено бухгалтерію на чолі з головним бухгалтером.

Через значну кількість підрозділів компанії, бухгалтерський процес ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» базується на принципі часткової централізації. Тобто, обліковий процес здійснюється як працівниками централізованої бухгалтерії, так і бухгалтерії структурного підрозділу. На рівні структурного підрозділу здійснюється документування проведених операцій, обробка та групування первинних документів, пов'язаних з рухом товарно-матеріальних цінностей, нарахування заробітної плати.

Згруповані та узагальнені дані в кінцевому підсумку надходять у вигляді звіту в центральну бухгалтерію, де ретельно перевіряються та відображаються в системі інтегрованих та аналітичних рахунків.

Підприємство використовує предметну структуру бухгалтерського апарату для сприяння ефективній роботі бухгалтерського персоналу, ефективності бухгалтерської роботи та звітності, спеціалізації та навчання.

Документообіг організовано з урахуванням встановленої структури бухгалтерського персоналу фабрики пуху та пір'я та розподілу обов'язків між окремими працівниками. Тобто шлях від редагування документа до відправки його в архів. Блок-схема документа показує призначення документа, хто коли його складає, хто його підписує, які індикатори він контролює, коли і кому надсилається та наступне використання документа. Графік збутової документації затверджується головним бухгалтером, який контролює дотримання.

Останнім кроком в організації бухгалтерського обліку є встановлення архітектури та обсягу операційної, бухгалтерської та статистичної звітності відповідно до термінів. Тому добре збалансована та обґрунтована система реагування на розробку обліку та облікової політики має забезпечувати своєчасну та повну інформаційну підтримку користувачів(внутрішніх та зовнішніх).

Проаналізувавши складники внутрішнього регламенту - Наказу про облікову політику, наслідком рекомендувати керівництву доповнити наказ даними, які стосуються інноваційних витрат на капітальні інвестиції, які розкрито в табл. 2.1

Таблиця 2.1

Рекомендовані складники облікової політики в частині інноваційних витрат на капітальні інвестиції [14; 17]

Складова	Зміст
Теоретична	Повинна розкривати принципи організації обліку інноваційних витрат на капітальні інвестиції
Методична	Сукупність методів та критеріїв оцінки, що регламентують облік капітальних інвестицій в інноваційну діяльність
Технологічна	Передбачає затвердження Робочого плану рахунків, вибір форми бухгалтерського обліку, розробку та затвердження типових форм первинних документів для обліку інвестицій, затвердження графіка документообігу, форм внутрішньої звітності, визначення порядку заповнення та строків подання звітності за операціями із інвестиціями
Організаційна	Встановлення переліку осіб, відповідальних за відображення в обліку операцій із довгостроковими інвестиціями, розробку посадових інструкцій та внутрішніх стандартів

Отже, правильно регламентована облікова політика великою мірою допомагає суттєво поліпшити ведення бізнесу на фабриці пуху та пір'я та також правильно оцінити та своєчасно розуміти алгоритм процесів, що відбуваються під час ведення діяльності фабрики під час виробництва текстильної продукції.

2.3. Організація обліку капітальних інвестицій на перо-пуховій фабриці

Правильна організація обліку на будь якому підприємницькому суб'єкті має неабиякий суб'єктивний вплив на формування позитивного фінансового результату господарювання.

Успішна робота фабрики пір'я та пуху вимагає спеціального обладнання для забезпечення її реалізації. Більшість основних засобів належить досліджуваному підприємству. На рис. 2.3. схематично унаочнено нішу капітальних інвестицій як об'єкт обліку в розрізі керунків інвестування фабрики.

Переважну частину капітальних інвестицій на досліджуваній перо-пуховій фабриці складають інвестиції в основний капітал, а саме, інвестиції в придбання машин та обладнання, на яких здійснюється виробництво текстильних виробів (без здійснення будівництва).

Загальні положення методики обліку капітальних інвестицій викладені в П(С)БО 7 “Основні засоби”, П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”, П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 16 “Витрати” [61, 62, 65, 66]. Ними визначається:

- методологія обліку й оцінки затрат, що мають включатись до собівартості основних засобів та нематеріальних активів при їх придбанні або ж створенні;

- алгоритм визнання, класифікаційних ознак і механізм методики оцінки доходів від реалізації необоротних активів і доходів, отриманих як капітальні інвестиції або ж цільового фінансування;

- архітектоніка і алгоритм визнання витрат на утримання матеріальних та нематеріальних необоротних активів, що не підлягають капіталізації.

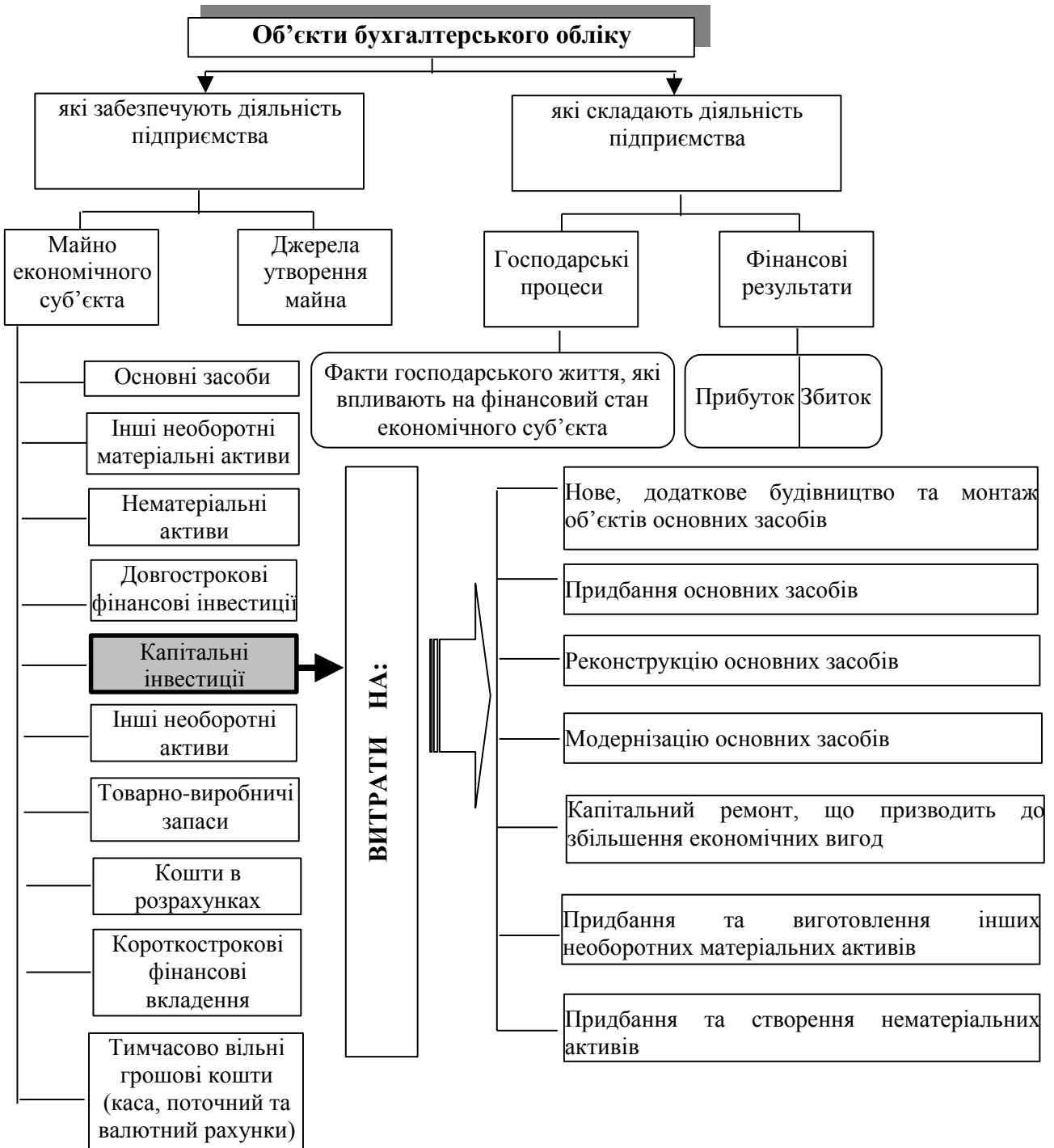

Рис. 2.3. Ніша об'єктів обліку капітальних інвестицій перо-пухової фабрики серед інших об'єктів бухгалтерського обліку

Основні засоби фабрики пуха та пір'я фінансово відображаються на його балансі, можна визначити його загальну суму, амортизацію, знос, деякі техніко-економічні показники. Основні засоби ілюструються в балансі першого розділу активів «Необоротні активи». На момент придбання основні засоби було відображено за їх первісною вартістю.

У бухгалтерській практиці ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» для обліку капітальних інвестицій бухгалтером В.І.Земкович використовується рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (таб.2.1).

Таблиця 2.2

Характеристика субрахунків рахунка 15 «Капітальні інвестиції»[23]

Шифр субрахунку	Назва	Призначення
151	Капітальне будівництво	Облік витрат на будівництво, яке ведеться господарським та підрядним способом для власних потреб підприємства. Облік устаткування, яке підлягає монтажу в процесі будівництва.
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	Облік витрат на придбання та виготовлення власними силами основних засобів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби» (крім об'єктів будівництва та основного стада)
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	Облік витрат підприємства (організації, установи) на придбання та виготовлення власними силами активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні нематеріальні активи»
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	Відображаються витрати підприємства на придбання або створення власними силами активів, облік яких ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи»
155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	Облік придбання, вирощування, та створення довгострокових біологічних активів, які обліковуються на рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи» у тому числі вирощування незрілих довгострокових біологічних активів та формування основного стада робочої і продуктивної худоби (крім тварин, які обліковуються на рахунку 21 «Поточні біологічні активи».

На підставі інформаційного масиву даних цього рахунка визначаються загальні обсяги вкладених коштів у розвиток матеріально-технічної бази перо-пухової фабрики, технологічна та відтворювальна архітектура капітальних інвестицій. Витрати на здійснення будівельних робіт на фабриці і витрати на монтаж обладнання виділяються окремо, оскільки цього поділу капітальних витрат на будівельні роботи та монтаж обладнання вимагає статистична та внутрішня звітність (рис. 2.4).

Рис.2.4. Архітектура капітальних інвестицій підприємства [1, с.27]

При отриманні основних засобів на фабрику пир'я та пухоформується «Акт прийому-передачі основних засобів»(ф.ОЗ-1). У ньому вказується номер, дата реєстрації, комісія яка приймає об'єкт, назва, коротка технічна характеристика, первісна вартість, позначка відкриття інвентарної картки. Після реєстрації акту за

формою ОЗ-1 створюється інвентарна картка (ф.ОЗ-7) на кожну одиницю приладу. В інвентарній картці вказується його номер, назва об'єкта, первісна вартість, акт про введення в експлуатацію (дата і номер), сума амортизації [7, с. 451].

Аналітичний облік є основною моделлю обліку основних засобів. Це пояснюється тим, що повсякденні операції вимагають обробки окремих об'єктів на амортизацію та технічне обслуговування. Тому потрібно мати всі дані по кожному об'єкту основних засобів.

Аналітичний облік будівництва на перо-пуховій фабриці підрядним способом здійснюється з урахування таких вимог, які представлені на рис. 2.5.

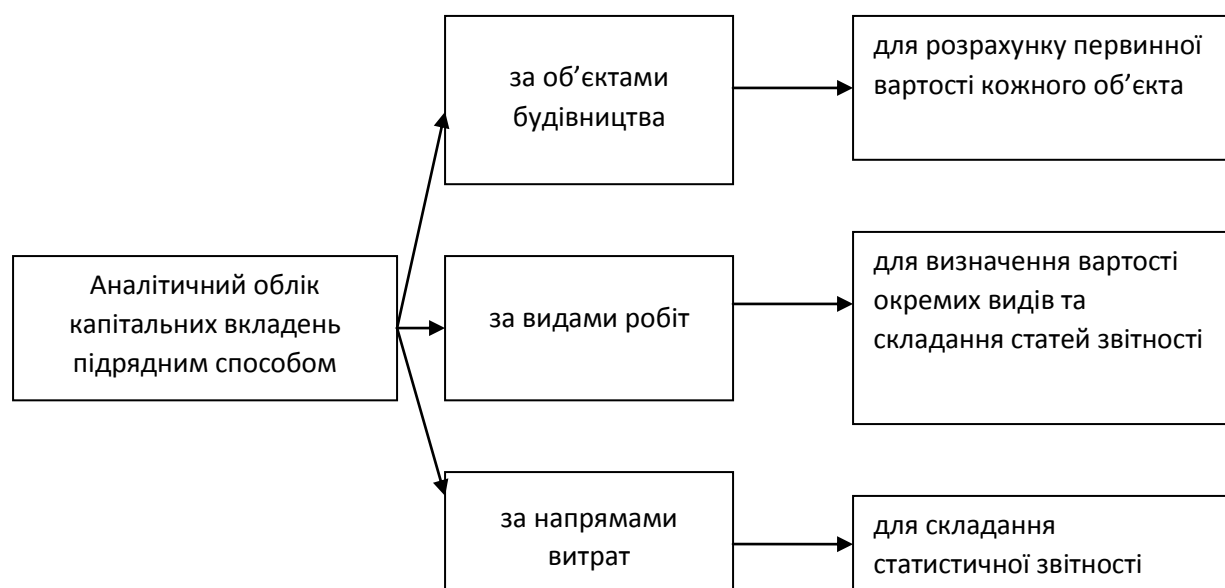

Рис. 2.5. Аналітичний облік будівництва підрядним способом

Підприємство визначило собівартість та експлуатаційні ліміти об'єктів, що відносяться до основних засобів та інших неліквідних матеріальних активів. Цим лімітом є ціна що перевищує 6000 грн. Термін експлуатації становить один рік і більше. Все інше, що не відповідає цим критеріям, вважається малоліквідним матеріальним активом. Підприємство тільки вводить і присвоює інвентарні номери основних засобів та інших неліквідних матеріальних цінностей.

Ще одним документом, де реєструються всі основні засоби, є журнали нарахування амортизації. Вони відбивають усі об'єкти основних засобів, МШП та

нематеріальні активи на балансі компанії. Амортизація нараховується щоквартально по кожній статті.

Метод нарахування амортизації визначається в наказі про облікову політику перо-пухової фабрики. Згідно з ним, амортизація нараховується прямолінійним методом.

Нарахування амортизації основних засобів та інших неліквідних матеріальних цінностей на підприємстві починається з місяця, наступного за місяцем введення в експлуатацію, і закінчується наступного місяця після виведення об'єкта з експлуатації.

Амортизація малоцінних неліквідних матеріальних цінностей відбувається шляхом амортизації 100% вартості об'єкта при передачі його в користування ключовій відповідальній особі.

Амортизація відбивається в наступному записі.

Дт 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати»,

92 «Адміністративні витрати»

Кт 131 «Знос основних засобів»,

132 «Знос інших необоротних, матеріальних активів».

Щорічно проводиться інвентаризація для надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про наявну робочу силу, фінансові умови та наслідки їх діяльності на підприємстві. Це здійснюється за інструкціями з інвентаризації основних засобів, нематеріальних цінностей, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, розрахунків та інших об'єктів балансу. Порядок облікової політики визначає склад комісії, необхідної підприємству для управління запасами. Для управління ходом інвентаризації та контролю за порядком її дій призначається голова комісії. Комісія на чолі з головою повинна ознайомитися з технічною документацією та записати повну назву об'єкта та інвентарний номер до інвентаризації згідно з документацією. Дані

бухгалтерського обліку про наявність основних засобів передається бухгалтерією до інвентаризаційної комісії.

Поняття ремонту на підприємстві включає багато завдань, пов'язаних з технічним оглядом та обслуговуванням виробничого обладнання текстильної пряжки, технічним обслуговуванням (ремонт незначних пошкоджень основних засобів, дрібних деталей, заміна деталей, фарбувальні та оздоблювальні роботи). Втрата споживчої вартості основного засобу потребує коштів, скерованих на підтримання нормальних техніко-економічних параметрів об'єкта. Іншими словами, надійне управління основними засобами потребує засобів для нормального функціонування основних засобів.

До складу підприємства входять механік, електрик, відповідальний за ремонтно-будівельні роботи та водій, які забезпечують належне функціонування наявних основних засобів підприємства. Іншими словами, ремонт робиться економно, тобто своїми силами.

Ремонт основних засобів проводиться за планом, який підготує головний механік. Він визначає обсяги поточного та капітального ремонту по роках, кварталах, місяцях за окремим структурним підрозділом підприємства. Складається кошторис на капітальний ремонт конкретного об'єкта. Він показує обсяг робіт, необхідні матеріальні витрати, зарплату та накладні витрати. Обсяг ремонту визначається на основі інформації про дефекти, включаючи дані про заміну окремих частин об'єкта та необхідного фінансування.

Отже, ті об'єкти основних засобів, які є на перо-пуховій фабриці, потрібно підтримувати у робочому стані. Це потрібно для того, аби фабрика здійснювала свою основну діяльність, тобто виробляла текстильну продукцію. Для цього на фабриці виділяються кошти на здійснення ремонту (поточний і капітальний), технічне обслуговування, модернізацію основних засобів перо-пухової фабрики, реконструкцію й інші види поліпшень основних засобів.

Зауважимо, що від достовірного обліку витрат на поліпшення основних засобів, від правильного віддзеркалення таких витрат у бухгалтерському й податковому обліку перо-пухової фабрики в значній мірі залежить фінансовий стан фабрики та її позиція на ринку текстильної промисловості.

Кореспонденція рахунків з обліку витрат з модернізації, дообладнання об'єктів основних засобів на перо-пуховій фабриці наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Бухгалтерські проведення з обліку витрат на модернізацію та дообладнання об'єктів основних засобів [42]

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
<i>господарським способом</i>			
1	Відображено фактично понесені витрати, що пов'язані із модернізацією та дообладнанням об'єкта основних засобів:		
	- вартість використаних виробничих запасів	152	20,22
	- вартість нарахованої заробітної плати	152	661
	- вартість відрахувань до фондів ЄСВ	152	651
	- вартість послуг допоміжного виробництва	152	23
	- вартість послуг сторонніх організацій	152	63
2	Відбито податковий кредит з ПДВ, що сплачений сторонній організації	641	63
3	Витрати на модернізацію та дообладнання об'єкта основного засобу включено до первісної вартості	10	15
<i>підрядним способом</i>			
1.	Відображено витрати на модернізацію та дообладнання об'єкта основного засобу	15	63
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
3.	З поточного рахунку в банку сплачено роботи на модернізацію та дообладнання об'єкта основних засобів	63	31
4.	Витрати на модернізацію та дообладнання об'єкта основного засобу включено до первісної вартості	10	15

Правила віддзеркалення витрат на поліпшення об'єктів основних засобів встановлені П(С)БО 7 “Основні засоби”, зокрема при модернізації, модифікації, дообладнанні, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод в обліку віддзеркалюють як збільшення первісної вартості об'єкта основного засобу. [55]. Також зауважимо, що на фабриці при веденні податкового обліку враховується 10%-й ліміт на відбиття ремонтних витрат. Наприклад, фабрикою був проведений ремонт складу на суму 587081,6 грн. Із цієї суми 10 %, тобто 58708, 16 грн. бухгалтер віднесе до складу податкових витрат. А на решта суми – 528373,44 грн. – збільшиться первісна вартість об'єкта основних засобів (складу готової продукції та сировини), щодо якого здійснюються ремонт і поліпшення.

Особливу групу корпоративних активів складають нематеріальні активи. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» використовується при визначенні та обліку цієї групи активів у бухгалтерському обліку. Сюди входять активи, які не мають конкретної форми і придбані компанією з метою їх використання й отримання майбутніх економічних вигод і переваг.

Придбані нематеріальні активи ілюструються в балансі лише в тому випадку, якщо існує імовірність майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цим об'єктом, а витрати можна достовірно оцінити.

Первинною вартістю на створені підприємством нематеріальні активи є фактична собівартість (прямі витрати, платежі за реєстрацію юридичних прав, амортизація платежів тощо). Первісна вартість нематеріальних активів може збільшитися в результаті їх поліпшення. Компанія також може переоцінювати або дисконтувати нематеріальні активи. Переоцінка проводиться так само, як і для основних засобів. Сума переоцінки відноситься до додаткового капіталу, а переоцінка — до витрат звітного періоду. Збитки від знецінення нематеріальних активів списуються на витрати одночасно зі збільшенням амортизації.

Нематеріальні активи будуть списані, якщо вони будуть вибуті внаслідок продажу, безоплатну передачу або неможливість отримання фінансових вигод.

Фінансові наслідки від вибуття таких активів визначаються як різниця між доходом від вибуття та залишковою вартістю.

Отже, для правильної організації обліку на фабриці, яка впливатиме на позитивний фінансовий результат господарювання, треба вести повний облік, у якому акумулюються та генеруються дані ефективтивного управління капітальними інвестиціями перо-пухової фабрики.

2.4. Напрямки удосконалення обліку капітальних інвестицій

Капітальні вкладення виступають як самостійний складник інвестиційної діяльності. Діяльність компаній-інвесторів призначена для придбання, виготовлення (створення, вирощування тощо) та поліпшення основних засобів, нематеріальних, та інших неліквідних активів. Фінансування цієї діяльності здійснюється насамперед за рахунок власних коштів (прибутку та амортизаційних відрахувань, накопичувальних резервів тощо) та, по можливості, запозичених коштів та інших ресурсів. Враховуючи те, що нормативно-правничим інструментом бухгалтерського обліку не передбачено систематичних процедур обліку робіт, формування та використання коштів для капітальних інвестицій, створення корпоративних інвестиційно-інноваційних фондів та здійснення операцій за рахунком, пропонується відобразити ці операції за допомогою рахунку 48 «Цільове фінансування» та надати окремий субрахунок, наприклад, 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд».

Скерування прибутку до інвестиційних фондів у бухгалтерському обліку доречно відбивати за дебетом рахунка 44 «Нерозподілені прибутки», субрахунок 441 «Нерозподілений прибуток» та за кредитом рахунку 48 «Цільове фінансування», субрахунок 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд»[32].

Потужним джерелом фінансування капітальних інвестицій є амортизація основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів та

інших необоротних активів. Однак, згідно з чинними правилами бухгалтерського обліку, нараховані витрати на амортизацію включаються до суміжних витрат підприємства (прямі витрати на виробництво, загальновиробничі, управлінські, маркетингові тощо), а також не уточнюються їх систематичні процедури обліку та передбачуване використання. Тому пропонується змінити поточний алгоритм відбиття в обліку амортизації. Зокрема, рекомендуємо запровадити ще один субрахунок для рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів». Наприклад, 479 «Фонд амортизації» який передбачає сукупну суму нарахованої амортизації. Такі операції відповідаються за кредитом рахунка 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» та дебетом відповідних рахунків витрат (23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати» та ін.), субрахунок 479 «Фонд амортизації».

Напрямок корпоративних інновацій та амортизації до інвестиційних фондів відбивається в дебеті рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», субрахунку 479 «Фонд амортизації», та кредиту рахунку 48 «Цільові фінанси», субрахунку 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд» [32]. Документом, необхідним для створення такого облікового запису, може бути бухгалтерська довідка. У ньому має бути відбита лише загальна сума амортизації, нарахованої у звітному місяці для всіх видів необоротних активів (основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів). Субрахунок 479 «Фонд амортизації» буде транзитним і зрозуміло, що сальдо зазвичай не матиме.

Наявні (раніше сформовані) кошти резервного капіталу можуть бути використані як джерело інноваційно-інвестиційних коштів на підприємстві. Такі операції записуються на дебет рахунку 43 «Резервний капітал» на підставі наказу керівника товариства або іншого рівноцінного документа (до прикладу, протоколу зборів акціонерів, іншого органу управління), і кредит рахунку 48 «Цільове фінансування», субрахунок 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд».

Асигнуючи капітальні інвестиції, компанії можуть залучати позикові кошти,

як правило – довгострокові позики від фінансових установ. Зараховуючи позичий актив на свій рахунок в установі банку, така операція буде відбита у бухгалтерському обліку записом у дебеті рахунку 31 «Рахунки в банках» та кредитом рахунку 50 «Довгострокові позики». При цьому ці кошти мають відбиватись як окреме джерело фінансування капітальних вкладень. Тобто такі бухгалтерські операції записуються на дебет рахунку 18 «Інша довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», субрахунок 183 «Інша дебіторська заборгованість», та кориспонується за кредитом рахунку 48 «Цільове фінансування», субрахунок 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд». Основним носієм інформації, що ілюструє дану операцію, є бухгалтерська довідка, видана бухгалтером з обліку капітальних інвестицій.

Зрозуміло, що запровадження бухгалтерського обліку не тільки збільшує кількість облікових операцій, але й забезпечує формування достовірного масиву облікової інформації щодо наявності та використання інвестиційних коштів, та сприяє ефективному управлінню використанням інвестиційних ресурсів.

Доходом підприємства від діяльності з капітальних інвестицій повинні бути кошти, виділені фабрикою на реалізацію інвестиційного проекту. Їх облік, як і облік доходів від інших видів діяльності, рекомендується здійснювати на окремому обліковому рахунку сьомого класу «Доходи та результати діяльності» Плану рахунків бухгалтерського обліку.

У даному нормативному інструменті такий рахунок не передбачено, рекомендується використовувати вільний рахунок 75 під назвою «Дохід від інвестицій» та передбачити окремий субрахунок для обліку доходів за окремими групами основних засобів. Це можуть бути такі субрахунки: 751 «Дохід від інвестицій в основні засоби фабрики»; 752 «Доходи від інвестицій фабрики в інші необоротні матеріальні активи»; 753 «Доходи від інвестицій фабрики в нематеріальні активи».

Виручка фабрики від діяльності з капітальних вкладень надходить за

кредитом рахунка відповідного субрахунка на рахунку 75 «Дохід від інвестицій», що відповідає дебету рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження», субрахунок 485 «Інвестиційно-інноваційний фонд». Аналіз виручки від операцій з капітальних вкладень необхідно проводити щомісяця для кожної інвентаризації основних засобів, зарахованих на баланс фабрики.

Бухгалтерські проведення субрахунків за операціями, пов'язаними з обліком доходів перо-пухової фабрики від діяльності з капітального інвестування, відображено у таблиці. 2.4.

Таблиця 2.4

Бухгалтерські проведення за операціями з обліку доходів фабрики від діяльності з капітального інвестування[32].

Назва операції	Кореспондуючі рахунки(субрахунки)	
	дебет	кредит
1. Доходи від інвестицій в основні засоби	485«Цільове фінансування капітальних інвестицій»	751«Доходи від інвестицій в основні засоби»
2. Доходи від інвестицій в інші необоротні матеріальні активи	485«Цільове фінансування капітальних інвестицій»	752«Доходи від інвестицій у інші необоротні матеріальні активи»
3. Доходи від інвестицій в нематеріальні активи	485«Цільове фінансування капітальних інвестицій»	753«Доходи від інвестицій у нематеріальні активи»
4. Доходи від інвестицій у довгострокові біологічні активи	485«Цільове фінансування капітальних інвестицій»	754«Доходи від інвестицій у довгострокові біологічні активи»

Джерело: узагальнено автором на основі [34]

Під витратами підприємства на здійснення діяльності з капітальних інвестицій слід розуміти фактичну вартість об'єктів цільового інвестування, вони передані для використання за цільовим призначенням та включаються до складу основних засобів відповідного виду. Для їх обліку в дев'ятому класі в плані рахунків рекомендується передбачати окремі рахунки та субрахунки. Наприклад, можна використовувати рахунок 96, та змінити назву з «Витрати від участі в

капіталі» на «Інвестиційні витрати» та ввести додатково до існуючих субрахунків субрахунок, який описує витрати фабрики на інвестиції певних видів необоротних активів, а саме: 964 «Інвестиційні витрати на основні засоби»; 965 «Інвестиційні витрати на інші необоротні матеріальні активи»; 966 «Інвестиційні витрати на нематеріальні активи».

Пропонується включати на баланс до цільового інвестування фактичну вартість основних засобів, сформовану за рахунком 15 «Капітальні інвестиції» для дебетування рахунку 96 «Інвестиційні витрати» (супутній субрахунок).

Первинним носієм інформації, що лежить в основі здійснення цих облікових записів, може бути бухгалтерська довідка, видана на підставі акта зарахування на баланс фабрики відповідних об'єктів основних засобів.

У таблиці нижче наведено кореспонденцію субрахунків за операціями, пов'язаними з обліком витрат на діяльність з капітальних інвестицій (Таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Бухгалтерські проведення за операціями з обліку витрат діяльності перо-
пухової фабрики з капітального інвестування

Назва операції	Кореспондуючі рахунки (субрахунки)	
	дебет	кредит
1. Відображено витрати, інвестовані в основні засоби	964 «Інвестиційні витрати на основні засоби»*	151 «Капітальне будівництво», 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»
2. Відображено витрати, інвестовані в інші необоротні матеріальні активи	965 «Інвестиційні витрати на інші необоротні матеріальні активи»*	153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів»
3. Відображено витрати, інвестовані у нематеріальні активи	966 «Інвестиційні витрати на нематеріальні активи»*	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»
4. Відображено витрати, інвестовані у довгострокові біологічні активи	967 «Інвестиційні витрати на довгострокові біологічні активи»*	155 «Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів»

Джерело: узагальнено автором на основі [34]

Відповідно до принципів бухгалтерського обліку нарахування та дотримання доходів і витрат, зрозуміло, що для обліку інвестиційного доходу, аналітичний облік і документальне оформлення операцій з інвестиційними витратами слід здійснювати в алгоритмічному порядку, описаному вище.

Запропонований алгоритм відбиття інвестиційних витрат у бухгалтерському обліку потребує відповідних змін у механізмі обліку необоротних активів та залишків, прийнятих до використання суб'єктом господарювання у його капіталі. Зокрема, рекомендуємо запровадити окремий рахунок у капітальному обліку основних засобів. Це може бути, наприклад, рахунок 41 «Капітал у необоротних активах» із субрахунками: 411 «Капітал в основних засобах»; 412 «Капітал в інших необоротних матеріальних активах»; 413 «Капітал у нематеріальних активах»; 414 «Капітал удовгострокових біологічних активах». Далі потрібно об'єднати поточний рахунок 41 «Капітал удоцінках» і 42 «Додатковий капітал» в один рахунок 42 «Додатковий капітал». Таким чином, операції, пов'язані з зарахуванням необоротних активів, відбиваються у дебеті таких рахунків, як 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12 «Нематеріальні активи», та кредиті супутніх субрахунків рахунку 41 «Капітал у необоротних активах».

На суму нарахованої амортизації необоротних активів щомісяця необхідно відраховувати капітал у необоротних активах. У бухгалтерському обліку такі операції відповідають кредиту рахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» (супутній субрахунок), та дебету рахунку 41 «Капітал у необоротних активах» (супутній субрахунок).

У разі вибуття необоротних активів їх первісна вартість та сума амортизації підлягають взаємному погашенню. Іншими словами, знос необоротних активів необхідно відобразити на дебеті рахунку амортизації 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» (пов'язані субрахунки) і кредиті відповідного рахунку та субрахунку.

Облік фінансових результатів від суб'єктів господарювання з капітальними інвестиціями слід здійснювати за аналогією з бухгалтерським відбиттям фінансових результатів по підприємствах і фінансовій діяльності. Для цього слід використовувати окремий субрахунок на рахунку 79 «Фінансові результати»–794 «Результат діяльності з капітального інвестування».

Таблиця 2.6

Проводки з обліку фінансових результатів фабрик частині операцій з капітальними інвестиціями

Назва операції	Кореспондуючі рахунки(субрахунки)	
	дебет	кредит
1. Операції з віднесення доходів на фінансові результати		
1.1. Віднесено на фінансові результати доходів від інвестицій в основні засоби	751 «Доходів від інвестицій в основні засоби»	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»
1.2. Віднесено на фінансові результати доходи від інвестицій в інші необоротні матеріальні активи	752 «Доходів від інвестицій у інші необоротні матеріальні активи»	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»
1.3. Віднесено на фінансові результати доходів від інвестицій в нематеріальні активи	753 «Доходів від інвестицій у нематеріальні активи»	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»
1.4. Віднесено на фінансові результати доходи від інвестицій у довгострокові біологічні активи	754 «Доходів від інвестицій у довгострокові біологічні активи»	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»
2. Операції зі списання інвестиційних витрат на фінансові результати		
2.1. Списано на фінансові результати витрати, інвестовані в основні засоби	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»	964 «Інвестиційні витрати в основні засоби»
2.2. Списано на фінансові результати витрати, інвестовані в інші необоротні матеріальні активи	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»	965 «Інвестиційні витрати в інші необоротні матеріальні активи»
2.3. Списано на фінансові результати витрати, інвестовані в нематеріальні активи	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»	966 «Інвестиційні витрати в нематеріальні активи»
2.4. Списано на фінансові результати витрати, інвестовані у ДБА	794 «Результат діяльності з капітального інвестування»	967 «Інвестиційні витрати в довгострокові біологічні активи»

Джерело: узагальнено автором на основі [34]

Кредит за цими субрахунками відбиває значення суми доходу від інвестиційної діяльності (у порядку закриття субрахунків): субрахунок 751 «Доходи від інвестицій в основні засоби»; 752 «Доходи від інвестицій у інші необоротні матеріальні активи фабрики»; 753 «Доходи від інвестицій у нематеріальні активи», а за дебетом сума інвестиційних витрат (у порядку закриття субрахунків): 964 «Інвестиційні витрати на основні засоби»; 965 «Інвестиційні витрати на інші необоротні матеріальні активи»; 966 «Інвестиційні витрати на нематеріальні активи» [32]. Кореспонденція бухгалтерських проведення наведена в таб. 2.6.

Бухгалтерські довідки повинні використовуватися як первинне джерело для обліку фінансових результатів операцій з капітальними інвестиціями. Інформаційною базою для їх редагування буде сума реалізації, визначена субрахунками інвестиційних доходів та інвестиційних витрат.

В частині аналітичного обліку, то такий облік фінансових результатів має здійснюватися для кожного з цих об'єктів, а не лише окремих груп основних засобів. З цієї причини ми рекомендуємо щомісяця створювати окрему таблицю аналізу.

Висновки до 2 розділу

1. Загалом компанія «Біллербек Україна» на підйомі. З кожним роком збільшується виробництво, зростає прибуток, підвищується рентабельність. В результаті компанія регулярно виплачує зарплату своїм працівникам, сплачує податки без затримок, а її продукцію можна знайти не тільки на зарубіжних ринках, а й на внутрішньому. Але якщо ціни західних покупців низькі, то для більшості українських споживачів все навпаки.

2. Сьогодні питання інвестиційної діяльності в Україні стало дуже актуальною темою. Інвестиції, пов'язані з вкладеннями в основний капітал,

важливі, оскільки вони створюють основу для сталого функціонування та розвитку бізнесу. Відображення капітальних вкладень у процесі обліку є важливим у системі управління інноваційною діяльністю компанії. Ефективна організація обліку інвестицій в основний капітал в інноваційному процесі будь-якого підприємства починається з формулювання облікової політики. Центральним завданням корпоративної облікової політики є врахування особливостей відображення в обліковому режимі різних об'єктів капітальних вкладень, формування раціональної системи інформаційної інфраструктури для прийняття управлінських рішень.

3. На ТОВ «Білербек Україна перо-пухова фабрика» облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів (за кредитом рахунків 10, 11, 12, 13, 19) відбивається у відповідних електронних відомостях. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів фабрики (кредитуючи 14, 15, 18, 35 синтетичні рахунки) чітко ілюструється у «Відомості аналітичного обліку капітальних інвестицій», «Відомості аналітичного обліку фінансових інвестицій», «Відомості аналітичного обліку нематеріальних активів».

Ведення обліку на перо-пуховій фабриці здійснюється обліковою службою фабрики відповідно до наказу Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», чинних національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку з урахуванням технічних характеристик легкої промисловості. Правильна організація бухгалтерської практики відіграє дуже важливу роль в обліку господарської діяльності фабрики. Від точності обліку комерційних операцій залежить точність масиву інформації про прибутки, які отримує підприємство, і точність нарахованих податків. Цей облік не є складним, але може зайняти дуже багато часу.

4. Завданням капітальних інвестицій у підприємство є забезпечення відповідними необоротними активами для виробничо-господарської діяльності.

Процес інвестування різноманітний (будівництво, придбання, самостійне виробництво, створення нових об'єктів необоротних активів, удосконалення наявних активів тощо), як правило, технічно складний, довготривалий та ресурсомісткий. Його виконання вимагає постійного контролю. Зокрема, формування та цільове і ефективне використання інвестиційних ресурсів. Для цього керівництву компанії необхідна якісна інформація про стан і джерела фінансування інвестиційних об'єктів, а також їх фактична собівартість. Тому необхідно систематично створювати та акумулювати таку інформацію по кожному балансовому рахунку та субрахунку та по кожному інвестиційному об'єкту необоротних активів. Зазначені процедури забезпечать визначення фінансових результатів інвестиційної діяльності та накопичення коштів, а також може стимулювати та забезпечити подальше соціальне забезпечення працівників, які займаються інвестиційною діяльністю.

РОЗДІЛ 3

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Методика здійснення контролю капітальних інвестицій

Для розробки інвестиційного плану на наступний звітний рік, на початку звітного року відділ стратегії та інвестицій підприємства готує наказ по підприємству до збору заявок від структурних підрозділів на реалізацію інвестиційних проектів. Начальник структурного відділу компанії починає збір пропозицій щодо реалізації інвестиційних проектів у відділі. Звичайно, на основі аналізу технічних потреб та економічної доцільності інвестиційного проекту керівник структурного підрозділу надсилає підписану ним заявку на інвестування до відділу стратегії та інвестицій.

Крім того, структурні підрозділи розробляють заходи щодо усунення порушень та недопущення їх у подальшій роботі. Відповідальна особа перевіряє виконання графіка технічної документації на предмет дотримання вимог комплексності документа. Проектні пропозиції, в тому числі проектно-кошторисна документація, перевіряється під час дослідження проекту, кошторисів, фінансових розрахунків і встановлюються ким і коли вони затверджені. Також визначається, як вони пов'язані з планами фінансування капітальних інвестицій та планом введення в експлуатацію завершеного об'єкта. Оцінка виконання плану на всіх рівнях управління здійснюється за результатами розвитку інвестицій в основний капітал. Це вимагає від особи, яка виконує управлінську дію, перевірити надійність показників планування за попередній період виходячи за рамки підконтрольного періоду.

Управління виконанням плану здійснюється документальним і систематичним способом, який порівнює дані бухгалтерського обліку з планами цільових інвестицій. Відхилення від плану визначаються за такими показниками: обсяг робіт в натуральній формі, капітальні вкладення за кошторисною вартістю (індивідуально для кожного проекту), виконання капітальних операцій та умови введення об'єкта в експлуатацію.

Відповідно до п. 12 П(С)БО №18, «Будівельні контракти» витрати включають: загальновиробничі витрати та витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням цього договору. Сюди входять прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці та інші прямі витрати [6].

Ми рекомендуємо використовувати джерела, наведені в таблиці 1, для впровадження оперативного внутрішнього контролю витрат за контрактами на будівництво.

Таблиця 3.1

Джерела інформаційного масиву для контролю витрат по будівельних
контрактах

№ п/п	Вид документів	Найменування документів
1	Нормативні документи	1. П(С)БО №18 «Будівельні контракти» 2. П(С)БО №16 «Витрати» 3. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт 4. Загальні умови складання і виконання договорів підряду в капітальному будівництві
2	Форми звітності	1. Звіт про фінансові результати; 2. Звіт про основні показники діяльності підприємства (статистична звітність)
3	Первинні документи	1. Журнал обліку виконаних робіт (типова форма №КБ-6); 2. Акт приймання виконаних підрядних робіт (типова форма №КБ-2в); 3. Довідка про вартість виконаних підрядних робіт (форма №КБ-3); 4. Лімітно-забірні карти (типова форма №М-28); 5. Накладні на придбання матеріалів; 6. Акт про використання давальницьких матеріалів (тип. ф. №М-23); 7. Накладні-Вимоги на внутрішнє переміщення матеріалів; 8. Акт інвентаризації незавершеного виробництва (форма №КБ-7).
4	Зведені документи	1. Матеріальний звіт (типова форма №М-19); 2. Звіт про використання основних матеріалів у будівництві в порівнянні з виробничими нормами (типова форма №М-29)
5	Реєстри обліку	1. Журнал-Ордер 5 (Журнал 5); 2. Відомості та виписки з Головної книги порохунках 13,20,23,90

Внутрішній контроль має такі характеристики.

1) виконання функцій управління особами, які входять до колективу від імені власника.

2) безпосереднє управління та самоуправління виконавцями конкретних господарських рішень та господарських операцій.

3) забезпечення прямого зворотнього зв'язку між структурними підрозділами суб'єктів, між керованими та контролюючими підсистемами.

4) охоплення усіх без винятку сфер економічної діяльності [5].

Внутрішній контроль витрат є важливою частиною системи контролю компанії, оскільки він спрямований на мінімізацію витрат, що є одним із головних пріоритетів компанії.

Контроль витрат за договорами будівництва, що впроваджуються в

інвестиційні проекти, може здійснюватися поетапно.

Першим кроком в управлінні вартістю будівельного контракту є контроль за точністю вибору методу калькуляції витрат. Залежно від типу продукції, складності виробничого процесу компанії та організації слід усвідомлювати, що для розрахунку собівартості продукції можна використовувати наступні методи: позамовний; попереджувальний; нормативний.

Управління точністю визнання витрат передбачає перевірку використання обраних методів для визначення ступеня завершеності будівельних контрактів: вимір і оцінка виконаної роботи; відношення обсягу заведеної частини будівництва до їх загального обсягу за договором фізичного будівництва; співвідношення фактичних витрат від початку виконання будівельного договору до дати балансу та розрахункової (кошторисної) суми загальних витрат на основі договору. Їх застосування регулюється розділом 4 П(С)БО №18 «Договір будівельного підряду».6].

Третій крок полягає в управлінні ефективністю включення до вартості будівельних контрактів відповідних компонентів. Зокрема, до складу витрат, безпосередньо пов'язаних із виконанням цього договору (прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, витрати на роботи, що виконуються субпідрядниками), включається перелік витрат, що виникають за рахунок витрат за договором будівельного підряду. У тому числі загальновиробничі витрати.

При прямому управлінні витратами на матеріали, матеріальні витрати становлять найбільшу частку вартості будівельного договору, тому починають перевіряти витрати, понесені за договором будівельного підряду. Керівник перевіряє цілісність обліку матеріальних цінностей та дотримання правил нарахування будівельної амортизації. Встановлює точність визначення вартості матеріалів, що формуються на основі закупівельної ціни (без ПДВ), націнок, зборів, складських і транспортних витрат. Слід звернути увагу на обґрунтованість

зняття з вартості закупівлі матеріалу вартість зворотних відходів, позначених у формі № КБ-2 на окремомих рядках.

Необхідність логічної перевірки амортизації матеріалів за типовою формою М-29 «Звіт про витрати основних матеріалів у будівництві порівняно з виробничими нормами» полягає в можливості списання на матеріальні витрати таких матеріалів, використання яких не характерно для будівництва об'єкта. Необхідно ретельно перевіряти точність застосування виробничих норм і відповідність державним будівельним нормам. Рекомендується перевіряти форми М-19 і М-29 за допомогою формальної перевірки. Це пов'язано з тим, що, окрім підпису критично відповідальної особи, ці звіти мають бути затверджені керівником підприємства. Арифметична перевірка допомагає перевірити арифметичну точність даних, які спостерігаються у звіті вище. Управління витратами на оплату праці, п'ятий етап внутрішнього контролю витрат за договорами підряду на будівництво, передбачає застосування форми компенсації за вибором та підтвердження розміру винагород працівникам за виконання будівельних робіт. Держава регулює заробітну плату шляхом запровадження мінімальної заробітної плати, якої повинні дотримуватись підприємства різних форм власності.

При перевірці вартості заробітної плати слід стежити за наступним: дотримання встановлених законодавством вимог щодо нарахування заробітної плати та нарахування відрахувань із заробітної плати; правильна організація робочого процесу, дотримання тарифів, ставок та розцінок; чи здійснюється плата за шкідливі умови праці; своєчасність формування та виплати заробітної плати.

Шостий етап контролю витрат за договорами будівельного підряду — контроль інших прямих витрат. Інші прямі витрати включають відрахування на соціальну діяльність, спільну орендну плату за землю та нерухоме майно, амортизацію та збитки через нестачу. Зауважимо, що у п. 13 П(С)БО 18, крім статей витрат, наведених у П(С)БО 16, до інших прямих витрат включаються

також витрати на виконання робіт субпідрядником [6].

Перевірці підлягає точність нарахування амортизації та включення її до собівартості всіх робіт, виконаних субпідрядником. Перевіряються акти здачі та приймання будівельних робіт, укладених із субпідрядником, та звертається увага на субпідрядників, якч не виконують зобов'язання. Детальний аналіз підписаних з субпідрядниками форм № КБ-3 і КБ-2в дозволяє визначити найважливіші з точки зору витрат, які вони несуть, і розробити механізми їх зниження.

Управління загальновиробничими витратами вимагає перевірки ймовірності формування, точності розподілів і відображення загальновиробничих витрат в бухгалтерському обліку. Його можна виділити в рамках завдання управління загальновиробничими витратами: встановлення цілісності переліку витрат за рахунок загальновиробничих витрат; управління дотриманням принципу розподілу загальновиробничих витрат між будівельними майданчиками з використанням бази розподілу зі звичайною потужністю (пропорційно прямим витратам: робота за доходами, прямі витрати на оплату праці, будівельна техніка та механізми часу тощо). Використовуючи критерії п. 14 П(С)БО №18 перевіряється адекватність віднесення витрат до загальновиробничих, керується правильність розподілу загальновиробничих витрат.

При перевірці загальновиробничих витрат визначається цілісність їх формування відповідно до вимог П(С)БО №16 «Витрати» та методики формування витрат на будівельно-монтажні роботи. Наступним кроком в управлінні витратами за договорами на будівництво є управління достовірністю інформації про витрати, що формується у відповідних книгах обліку та облікових реєстрах (реєстрах аналітичного і синтетичного обліку).

Управління достовірністю наданого масиву інформації про витрати у фінансовій, податковій та статистичній звітності будівельної компанії є одним із завершальних етапів контролю витрат за договором будівельного підряду. Інформація про витрати будівельної компанії надається у формі № 2 «Звіт про

фінансові результати» та № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Також доцільно включити формат статистичних звітів у предметну область дослідження. Особливу увагу слід звернути на форму №1-Підприємство («Звіт про основні показники підприємства») у розділі 2.3. «Операційні витрати по реалізованій продукції» та розділ 3 «Окремі види витрат по реалізованій продукції (робіт, послуг)» надають інформацію про витрати підприємства.

Форму податкової звітності або «Декларація по податку на прибуток підприємства» розглядають більш детально, оскільки вона включає витрати на будівельні контракти з точки зору багатьох статей загальних витрат.

3.2. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика»

Фінансовий стан є однією з найважливіших характеристик кожного підприємства [16, с.34]. Метою оцінки фінансового стану перо-пухової фабрики є пошук резервного запасу поліпшення рентабельності виробництва та підвищення комерційних розрахунків як основи стабільної діяльності та бюджету фабрики, виконання зобов'язань перед банками та іншими установами.

Фінансове становище компанії необхідно систематично та комплексно оцінювати за допомогою різноманітних методів, прийомів та методів аналізу. Це дозволяє критично оцінити фінансові результати компанії, як у статичній за певний період так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити проблеми фінансової діяльності, як ефективніше використовувати свої фінансові ресурси та їх раціональне розміщення на певний проміжок часу. Неефективне використання фінансових ресурсів може знизити платоспроможність підприємства, що призведе до порушення поставок, виробництва та реалізації його продукції; невиконання планів прибутку, зниження прибутковості компаній, загрози економічних санкцій (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Показники діяльності ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика»

Показники	2018р	2019р.	2020р	Відхилення+/-	
				2020р. від 2018р.	2020р. від 2019р.
1	2	3	4	5	6
Загальна сума майна	15215	18780	18239	3024	-541
Сума поточних активів	10648	14732	14257	3609	-475
Власний капітал	12504	14318	14686	1814	368
Довготермінові зобов'язання	0	0	11	11	11
Інвестиції	0	0	0	0	0
Виручка від реалізації продукції (робіт і послуг)	18352	12620	14081	-4271	1461
Затрати на виробництво	12650	9460	8875	-3775	-585
Прибуток звітного року	892	2570	490	-402	-2080
Прибуток, що залишився у розпорядженні підприємства	696	1849	368	-328	-1481

Діагностика діяльності ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» з 2018 по 2020 роки свідчить про нестабільність усіх показників. Так усі активи підприємства зросли на 3609 тис. грн. у 2019 році та зменшилися на 475 тис. грн. у 2020 році. Відповідні зміни відбулись в цьому ж році, за статтею поточних активів компанії на 360,09 млн. грн. у 2019 році і -475 тис. грн. у 2020 р. відповідно. На нашу думку, незадовільним є стан інвестиційної активності, який припадає на останні 2018-2020 роки. Позитивний вплив на загальну економічну ситуацію компанії та скорочення виробничих витрат 377,5 тис. грн у 2019 році. і 585 тис. грн. за даними 2020 р. порівняно з 2018 р.

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності визначається на основі аналізу змін у статтях розділів балансу «Необоротні активи» та «Поточні фінансові інвестиції». Результати такого аналізу відображені у відповідній статті розділу 2 звіту про рух грошових коштів (ф.3). Розрахунок та аналіз коштів від інвестиційної діяльності можна здійснити за допомогою аналітичної таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз коштів від інвестиційної діяльності ТОВ «Білербек Україна перо-пухова фабрика», тис.

грн.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	Зміна даних	
				2020р. до 2018р.	2020р. до 2019р.
1. Реалізація фінансових інвестицій	-	95	-	-	-95
2. Реалізація необоротних активів	-	-	-	-	-
3. Отримані відсотки	-	-	-	-	-
4. Отримані дивіденди	-	-	-	-	-
5. Інші надходження	-	-	-	-	-
6. Придбання фінансових інвестицій	-	-	-	-	-
7. Придбання необоротних активів	1229	146	520	-709	+374
8. Надходження коштів від надзвичайних подій	-	-	-	-	-
9. Інші платежі	-	-	-	-	-
Усього коштів від інвестиційної діяльності	1229	-51	-520	+709	-469

Результати аналітичної таблиці 3.3 свідчать про те, що ТОВ «Білербек Україна перо-пухова фабрика» не дуже плідно займається інвестиційною діяльністю. Це видно з результатів у таблиці, тобто витрати коштів перевищили доходи у 2020 році на 469 тис. грн порівняно з 2019 роком, а витрати у 2020 році зросли на 709 тис. грн порівняно з 2018 роком. Тому компанії необхідно залучати фінансові інвестиції, одночасно підвищуючи процентні ставки та збільшуючи обсяги придбання основних засобів. При цьому зросте фінансування від інвестиційної діяльності.

Наступним кроком у аналізі звіту про рух грошових коштів є визначення руху коштів через фінансову діяльність. Згідно з наведеними даними,

досліджуваний суб'єкт господарювання не має даних щодо своєї фінансової діяльності. Це негативне явище для фінансового стану фабрики.

Далі розрахуємо та проаналізуємо чистий грошовий потік за період нашого дослідження (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Аналіз руху коштів ТОВ «Білербек Україна перо-пухова фабрика» тис.
грн.

Показник	2018	2019	2020	Зміна даних	
				2020 до 2018	2020 до 2019
1. Чистий рух коштів від операційної діяльності	2190	-338	668	-1522	+1006
2. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-1229	-51	-520	+709	-469
3. Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-	-	-	-	-
4. Залишок коштів на початок року	352	1308	924	+572	-384
5. Вплив зміни валютних курсових різниць на залишок коштів	-5	5	-47	-42	-52
6. Залишок коштів на кінець року	1308	924	1025	-283	+101
Усього чистого руху коштів	961	-389	148	-813	+537

Дані таблиці 3.4 показують, що рух корпоративного капіталу в період з 2018 по 2020 роки був незадовільним, про що свідчить скорочення коштів від інвестиційної діяльності протягом аналізованого періоду. При цьому чистий грошовий потік у 2020 році порівняно з 2018 роком зменшився на 813 тис. грн, а з 2019 року – збільшився на 537 тис. грн. На цей фактор вплинули зниження продажів і відсутність фінансової активності. Кошти на кінець 2020 року зменшилися на 283 тис. грн порівняно з 2018 роком, а з 2019 року збільшилися на 101 тис. грн.

Платоспроможність фабрики є ознакою фінансової стійкості, а суть її полягає в забезпеченні ліквідних активів довгостроковими джерелами формування. Поточна платоспроможність (або неплатоспроможність) більш-менш обумовлена рівнем забезпеченості (або незабезпеченості) ліквідних активів із довгострокових джерел.

Для оцінки платоспроможності компанії використовуються три відносних показники з різними наборами ліквідних активів. Вони вважаються покриттям поточних пасивів.

Безпосередня платоспроможність фабрики характеризується коефіцієнтом абсолютної ліквідності. Це показує, яку частину поточної заборгованості організація може покрити за рахунок наявних коштів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Оцінка платоспроможності ТОВ «Біллірбек Україна перо-пухова фабрика»

Показник	Формула розрахунку	2018р	2019р.	2020р	Рекомендовані показники
Коефіцієнт покриття	$A1+A2+A3/P1+P2$	1,8	2,0	2,4	1,5-2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$A1+A2/P1+P2$	1,2	1,25	1,23	0,8-1,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1/P1+P2$	0,36	0,27	0,27	>0,2

Розрахунки коефіцієнта абсолютної ліквідності «Біллірбек Україна перо-пухова фабрика» не перевищують норму. Коефіцієнт покриття близький до максимального значення. Результати коефіцієнта швидкої ліквідності за 2018-2020 роки становлять 1,2, 1,25 та 1,23 відповідно, що є негативним. Це пов'язано з останнім збільшенням дебіторської заборгованості.

Активи фабрики та їх структура вивчаються як з точки зору участі у виробництві, так і з точки зору оцінки ліквідності. Основні засоби, нематеріальні активи, запаси та участь у виробничому циклі, грошові кошти уточнюються

безпосередньо. При цьому визначено найбільш ліквідні активи компанії. Це аналіз складу та архітекtonіки грошових коштів на рахунках та необоротних активів.

Зміни в структурі активів фабрики пуху та пір'я в бік збільшення частки її оборотного капіталу можуть свідчити про те, що:

- формування більш мобільної структури активів, що прискорить продажі текстильної продукції компанії.

- аналіз склад і структури неліквідних активів та інших боржників шляхом відволікання частини оборотних активів на кредитування споживачів товарів, робіт і послуг компанії. Це свідчить про фактичну фіксацію цієї частини оборотних засобів з виробничого циклу;

- закрита виробнича база.

- викривлення результатів оцінки основних засобів пов'язане з наявним аналізом складу та структури оборотних активів, таким як поточний порядок обліку (табл. 3.6).

Дані таблиці 3.6 показують негативну тенденцію зниження основних фондів на 44 тис. грн у 2020 р., але ця невелика частка (0,4%) у загальній структурі активів підприємства складає довгострокові активи без оновлення (0,4%). Позитивним є те, що в структурі ліквідних активів у 2020 році порівняно з 2019 роком, відбулося збільшення на 0,2% за рахунок виробництва. Проте в цілому зниження ліквідних активів є негативною тенденцією, що характеризує виробничу діяльність перо-пухової фабрики.

Таблиця 3.6

Аналіз структури активів ТОВ «Білербек Україна перо-пухова фабрика»

Засоби підприємства	2019 рік		2020 рік		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Довгострокові активи (основні засоби)	4014	21,4	3970	21,8	-44	0,4
Оборотні активи, в т.ч.	14732	78,6	14257	78,2	-475	-0,4
- сфери виробництва;	13426	91,1	13021	91,3	-405	0,2
- сфери обігу	1306	8,9	1236	8,7	-70	-0,2
Всього	18746	100	18227	100	-519	-

Дані які приводяться в пасиві балансу можна використовувати для визначення того, як змінилися архітектура власного та позикового капіталу та скільки позик було здійснено в довгострокових та короткострокових оборотах. Пасив вказує, звідки надійшли гроші і кому компанія їх винна.

Фінансове становище компанії значною мірою залежить від наявних у неї коштів та об'єктів інвестування. Як власність використаний капітал ділиться на власний і позичений. Оцінка структури пасивів фабрики подано у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Аналіз структури пасивів ТОВ «Біллірбек Україна перо-пухова фабрика»

Показники	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення(+/-)	
				2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.
Частка власного капіталу в загальній валюті балансу (коеф. автономності підпр.%)	82,2	76,2	80,5	-6	4,3
Питома вага за позиченого капіталу (коефіцієнт фінансової залежності)	0	0	0	0	0
В т.ч. Довгострокового	0	0	0	0	0
Короткострокового	0	0	0	0	0

Капітал у 2018-2020 роках коливається в межах 76,2-82,2%. Протягом останніх трьох років коефіцієнт фінансового ризику був нульовим, оскільки зовнішні запозичення не здійснювались, а виробничу діяльність можна було забезпечити. Таким чином, фінансово-господарська діяльність ТОВ «Біллірбек Україна перо-пухова фабрика» у 2019 році мала тенденцію до позитивного

характеру, та була досить складною у 2020 році. Сильні сторони такі: можливість розширення виробничих потужностей; досягнення якості продукції європейського рівня; запровадження ефективної системи контролю якості; забезпечення високого рівня кваліфікації персоналу.

3.3. Моніторинг підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства

Вся діяльність на економічній арені майже кожного суб'єкта так чи інакше пов'язана з інвестиційною діяльністю, яка потребує інвестицій у створення та розвиток наявних основних фондів та виробництво матеріальних та нематеріальних активів.

Сучасний економічний розвиток України потребує вирішення таких проблем, як посилення інвестиційних процесів для підняття національного рівня на міжнародній арені, а отже, заходів щодо стимулювання інвестиційної діяльності та створення сприятливого інвестиційного середовища.

Але якщо у підприємства не вистачає власних коштів, воно використовуватиме застаріле обладнання та технології, які не можуть сприяти економічному зростанню, тому необхідно піднімати питання про залучення інвестицій. Нинішній стан пандемії є надзвичайно жорстким з точки зору конкуренції за інвестиційні ресурси, і проблема полягає в тому, що інвестори вирішують інвестувати в суб'єкти господарювання, щоб забезпечити собі майбутнє раціональне використання та прибуток. Це викликає питання щодо актуальності дослідження існуючих методологічних підходів до оцінки привабливості інвестицій в компанії.

Непередбачувана ситуація в сучасних ринкових умовах, завжди вимагає постійної появи нових ідей. А цьому сприяє інвестиційна привабливість підприємства, де основою алгоритму ухвалення виважених рішень є оцінка його

можливостей на даному етапі розвитку. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства є непростим завданням і вимагає комплексного проблемно-орієнтованого підходу до її вирішення. Необхідно визначити перспективи свого розвитку на основі аналізу поточного фінансового стану підприємства [8].

Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» полягає в тому, що ця методика оцінює інвестиційну привабливість підприємства з урахуванням коефіцієнта фінансового стану, а потім визначає рейтинг інвестиційної привабливості. Цей метод за своїм застосуванням вимагає формування рейтингової системи для оцінки інвестиційної привабливості компанії [9].

Незважаючи на те, що аналітичний процес показує розбіжності між розрахованими показниками та нормативними значеннями і не повністю відповідає потребам інвесторів в неупередженій, об'єктивній та обґрунтованій інформації, легко застосовний для компаній різних форм власності для ухвалення виважених інвестиційних рішень.

Дослідження того, як оцінити привабливість інвестицій шляхом аналізу фінансового стану компанії, є першочерговим завданням для більшості дослідників, які спрямовують інвестиції інвестора в певну країну, область чи регіон. У цих ситуаціях пріоритетним залишається питання вибору компанії з найбільшими можливостями у сприятливому фінансовому становищі.

Деякі методології передусім враховують той факт, що аналіз нефінансових показників і нематеріальних активів має прямий і швидкий вплив на інвестиційну привабливість компанії. Хоча це питання має багато переваг нефінансових показників, багато досліджень виявили їх суттєві недоліки.

Не проглядається чіткої причини зв'язку між нефінансовими показниками та очікуваними результатами їх впровадження. Така ситуація призводить до хибної оцінки інвестиційної привабливості компанії, а нефінансові показники не завжди є достовірними [4].

Дуже поширеним є механізм інвестування в дефіцитне підприємство із застарілими основними фондами, обладнанням та технологіями. Причини – ринковий світогляд, корпоративний бренд, його соціальна, екологічна та суспільна важливість, імідж. [10].

Правильний вибір з економічним обґрунтуванням для оцінки привабливості інвестиції включає розрахунок терміну окупності та індексу прибутковості, визначення чистої приведеної вартості, внутрішньої норми прибутку та середньозваженого життєвого циклу інвестиційного проекту. Основою цих методів є порівняння очікуваної суми інвестицій з майбутніми надходженнями грошових коштів. Розрахунок терміну окупності та індексу прибутковості може базуватися як на балансовій вартості грошових надходжень, так і на дисконтованих доходах з урахуванням часової складової грошових потоків [11].

Ці методи дуже точні, про що свідчить простота розрахунків, які дозволяють швидко визначити економічну ефективність ваших інвестицій і вибрати найбільш перспективні варіанти. Деякі дослідники, які аналізують привабливість інвестицій, пропонують використовувати інтегрований метод для аналізу фінансового стану цільової інвестиції. Комплексний підхід також дозволяє визначити частку діапазону варіаційних наборів, ранжувати значення в межах кожної метрики та розрахувати інтегральний показник інвестиційної привабливості.

У таблиці 3.8 наведено аналіз основних підходів до оцінки інвестиційної привабливості компанії.

Таблиця 3.8

Аналіз основних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств[32]

Методичний підхід	Сутність підходу	Переваги	Недоліки
Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості	Етапи: оцінка фінансового стану; визначення вагомості показників на основі експертних оцінок; визначення розмаху варіаційної множини; визначення ранжованого значення за кожним показником; розрахунок інтегрального показника.	Всебічна оцінка інвестиційної привабливості підприємства	Складність у порівнянні багатьох різноспрямованих показників; потребує значної інформаційної бази
Метод рейтингової оцінки	Оцінка фінансового стану підприємства за наступними показниками: ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, неплатоспроможності, ймовірності банкрутства.	Простота та розумілість у використанні, не потребує залучення експертів.	Складність вибору етапів для порівняння
Метод експертних оцінок	Передбачає наступні етапи: - Визначення експертів за вагомістю показників; - Аналіз показників в динаміці; - Визначається інвестиційна привабливість підприємства.	Можливість адаптації показників і факторів відповідно до потреби інвесторів; поглиблений аналіз певних галузей економіки.	Складність залучення незалежних експертів з високим рівнем їх професійного аналізу; суб'єктивний характер триманих результатів; залежність результатів від кваліфікації експертів
Метод порівнянь	Передбачає оцінку складових інвестиційного процесу: порівняння об'єктів інвестування, інвесторів та чинників інвестиційної привабливості.	Простота та універсальність застосування та інтерпретації	Залежить від наявності аналогічних об'єктів порівняння; залежність від стабільності ринку
Матричний метод	Передбачає поєднання оцінки впливу фінансово-економічних чинників та маркетингових показників діяльності підприємства.	Об'єктивна оцінка фінансової ситуації та потенційних можливостей підприємства	Дані про поточний стан підприємства не завжди можна екстраполювати в майбутнє
Диференційований метод	Передбачає обґрунтування рівня інвестиційної привабливості та положення підприємства на ринку.	Можливість визначення точки інвестиційної привабливості	Лише констатує факт інвестиційної привабливості, не враховує вплив вагомості кожного параметру

Отже, як бачимо з даних таблиці, практика оцінки інвестиційної привабливості налічує низку підходів (методів). Кожний із методів заслуговує на своє існування. Однак, при використанні методу у практичній діяльності, потрібно

враховувати переваги, і недоліки та вибрати найбільш прийнятніший для застосування.

Висновки до 3 розділу

1. На основі проведеного аналізу впливає, щоздійснивши контроль організації обліку витрат підрядів на будівництво, укладених відповідно до затвердженого інвестиційного проекту, та перевіряючи обґрунтованість та достовірність показників різних форм звітності, можна зробити висновки щодо удосконалення організації обліку витрат на підприємствах, посилення будівельного виробництва, зниження витрат на будівельні контракти за рахунок закупівлі будівельних матеріалів за доступними цінами у перевірених постачальників у рамках капітальних інвестицій.

2. Біллербек Україна перо-пухова фабрика не дуже плідна в інвестиційній діяльності. Це зрозуміло з результатів у таблиці. Тобто витрати у 2020 році зросли на 469 тис. грн порівняно з 2019 роком, а в 2020 році – на 709 тис. грн порівняно з 2018 роком. Тому компанії необхідно залучати фінансові інвестиції, одночасно підвищуючи процентні ставки та збільшуючи обсяги придбання основних засобів. При цьому зросте фінансування від інвестиційної діяльності.

3. Практика оцінки інвестиційної привабливості налічує низку підходів (методів). Кожний із методів заслуговує на своє існування. Однак, при використанні методу у практичній діяльності, потрібно враховувати переваги, і недоліки та вибрати найбільш прийнятніший для застосування. Особливість та специфіка діяльності ТОВ «Біллербек перо-пухова фабрика» вимагає використання такого із розглянутих методів оцінки інвестиційної привабливості, який би враховував специфіку текстильної промисловості та притаманні їй своєрідні ризики.

ВИСНОВКИ

В даній магістерській роботі ми дослідили особливості побудови бухгалтерського облікового процесу, аналізу та контролю капітальних інвестицій суб'єкта підприємницької діяльності. Наші дослідження проводились на основі даних по ТОВ «Біллербек перо-пухова фабрика». Проведені у роботі дослідження дають можливість зробити такі висновки і пропозиції:

1. Дослідивши різноманітні трактування поняття “інвестиції”, проведеного моніторингу, ми дійшли до висновку про складність та багатогранність досліджуваної категорії. Ми пропонуємо таку лексему терміну інвестиції: «Інвестиції – вкладення у сфери виробництва та невиробничої діяльності компанії, бізнес-проекти та програми, які сприяють розвитку підприємництва з метою отримання прибутку та соціального ефекту, від грошового, майнового, інтелектуального вартісного впливу» На нашу думку, таке тлумачення інвестицій дозволяє зважати на динаміку інвестування і широко класифікує форму та мету інвестування. І, головне, ілюструє мету.

2. Враховуючи сутність нормативних документів та наукові досягнення вчених, ми висловили власну думку щодо змісту дослідницьких категорій, виходячи з сутності бухгалтерського обліку. Сформоване визначення дозволило покращити класифікацію інвестицій в основний капітал та надати альтернативні субрахунки для опису рахунка 15 «Капітальні інвестиції». Пропозиції підвищують корисність облікового масиву інформації для проведення об'єктивного аналізу та прийняття раціональних рішень у сфері інвестиційної діяльності.

3. Побудова системи управління інвестиціями для компаній, які переживають загострення ринкової конкуренції та економічної глобалізації, є об'єктивно важливим з точки зору забезпечення суб'єктами господарювання достатнього рівня конкурентоспроможності та загальної ефективності діяльності. Слід також зазначити, що формування такої системи, з одного боку, забезпечує підприємство достатніми інвестиційними ресурсами, а з іншого – налагоджує

ефективний процес управління використанням цих ресурсів і відповідно збільшується прибуток від інвестиції.

4. Ефективна організація обліку інвестицій в основний капітал в інноваційному алгоритмі будь-якого підприємства починається з формулювання облікової політики. Першорядним призначенням корпоративної облікової політики є врахування специфічності відбиття в обліковому режимі різних об'єктів капітальних вкладень, формування раціональної системи інформаційної інфраструктури для ухвалення управлінських рішень. Нами розглянуто формування облікової політики на фабриці, основні складники, котрі стосуються капітальних інвестицій як об'єкту обліку. Висновуємо, що правильно регламентована облікова політика великою мірою допомагає суттєво поліпшити ведення бізнесу на фабриці пуху та пір'я та також правильно оцінити та своєчасно розуміти алгоритм процесів, що відбуваються під час ведення діяльності фабрики під час виробництва та збуту готової текстильної продукції.

5. Бухгалтерський облік на перо-пуховій фабриці ведеться відповідно до чинних нормативно-правових інструментів. Висновуємо, що правильна організація бухгалтерської практики відіграє дуже важливу роль в обліку господарської діяльності фабрики. Від точності обліку комерційних операцій залежить точність масиву інформації про прибутки, які отримує підприємство, і точність нарахованих податків. Цей облік не є складним, але може зайняти дуже багато часу.

6. На ТОВ «Біллербек Україна перо-пухова фабрика» облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів (за кредитом рахунків 10, 11, 12, 13, 19) відбивається у відповідних електронних відомостях. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів фабрики (кредитуючи 14, 15, 18, 35 синтетичні рахунки) чітко ілюструється у «Відомості аналітичного обліку капітальних інвестицій», «Відомості аналітичного обліку фінансових інвестицій», «Відомості

аналітичного обліку нематеріальних активів».

7. Завданням капітальних інвестицій у фабрику є забезпечення відповідними необоротними активами для її виробничо-господарського функціонування. Алгоритм інвестування різноманітний (будівництво, придбання, самостійне виробництво, створення нових об'єктів необоротних активів, удосконалення наявних активів тощо), як правило, технічно складний, довготривалий та ресурсомісткий. Його виконання вимагає постійного контролю. Для цього керівництву компанії необхідна якісна інформація про стан і джерела фінансування інвестиційних об'єктів, а також їх фактична собівартість. Тому необхідно систематично створювати таку інформацію по кожному балансовому рахунку та субрахунку та по кожному інвестиційному об'єкту необоротних активів. Це забезпечить визначення фінансових результатів інвестиційної діяльності та накопичення коштів, а також може стимулювати та забезпечити подальше соціальне забезпечення працівників, які займаються інвестиційною діяльністю.

8. Інструментарієм внутрішнього контролю капітальних інвестицій є множина методів, які гарантують системну оцінку економічності та ефективності здійснених господарських операцій, а також результативності в досягненні цілей.

Вважаємо, що домінантними завданнями контролю операцій з капітальними інвестиціями перо-пухової фабрики є такі: 1) забезпечення схоронності інвестиційних ресурсів, що були вкладені в реалізацію капітальних інвестицій фабрики; 2) гарантування максимально ефективною реалізацією цілей інвестиційної діяльності фабрики у формі реалізації капітальних інвестицій через успішне ухвалення управлінських рішень за інвестиційними проектами; 3) попередження та недопущення відхилень від законних правил в інвестиційній діяльності фабрики зі здійснення капітальних інвестицій.

9. Біллербек Україна перо-пухова фабрика не дуже плідна в інвестиційній діяльності. Це зрозуміло з проведеного аналізу. Тобто витрати у 2020 році зросли на 469 тис. грн порівняно з 2019 роком, а в 2020 році – на 709 тис. грн порівняно з 2018 роком. Тому компанії необхідно залучати фінансові інвестиції, одночасно підвищуючи процентні ставки та збільшуючи обсяги придбання основних засобів. При цьому зросте фінансування від інвестиційної діяльності.

10. Аналітична робота на Біллербек Україна перо-пухова фабрика здійснюється несистематично і недостатньо глибоко. Це пов'язано з тим, що госпрозрахункові підрозділи галузі не мають спеціального підрозділу для планування, управління та узагальнення аналітичної роботи. Глибина і систематизація аналітичної роботи економічних служб не регламентується єдиним загальноприйнятим документом і повністю залежить від ініціативи та кваліфікації виконавця. Економічна та аналітична діяльність є емпіричною.

11. Проведений моніторинг показав, що практика оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта підприємницької діяльності налічує низку підходів (методів). Кожний із методів заслуговує на своє існування. Однак, при використанні методу у практичній діяльності, потрібно враховувати і переваги, і недоліки та вибирати найбільш прийнятніший для застосування.

Особливість та специфіка діяльності ТОВ «Біллербек перо-пухова фабрика» вимагає використання такого із розглянутих методів оцінки інвестиційної привабливості, який би враховував специфіку текстильної промисловості, притаманні їй ризики, наявність закордонних співласників та алгоритмізацію формування прибутку фабрики.

У будь якого випадку, раціональне та вчасне інвестування дозволяє розвинути та активізувати потенціал виробництва текстильних виробів фабрики, придбати основні засоби нового покоління, підійняти якість текстильної продукції, що в кінцевій точці вплине на конкурентоспроможність фабрики на зовнішньому та внутрішньому ринку та дасть отримати більші обсяги позитивних

кінцевих фінансових результатів.